

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Svět řecké mytologie
v sérii Percy Jackson od Ricka Riordana.

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vypracovala: Ivana Kučerová

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sladová, Ph.D.

Olomouc 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Svět řecké mytologie v sérii Percy Jackson od Ricka Riordana*. vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny, literaturu a internetové zdroje.

V Olomouci dne:

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych tímto poděkovat vedoucí mé práce Mgr. Janě Sladové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, čas a ochotu, které mi věnovala při tvorbě této práce. Také bych chtěla poděkovat mé rodině, která mě během mého studia vždy podporovala.

Anotace

Jméno a příjmení	Ivana Kučerová
Katedra	Českého jazyka a literatury
Vedoucí práce	Mgr. Jana Sladová, Ph.D.
Rok obhajoby	2020
Název práce	Svět řecké mytologie v sérii Percy Jackson od Ricka Riordana
Název v angličtině	The world of Greek mythology in the Percy Jackson series by Rick Riordan
Anotace práce	Bakalářská práce se zabývá charakteristikou a rozбором vybraných řeckých mytologických skutečností vyskytujících se v sérii Percy Jackson od populárního amerického spisovatele Ricka Riordana. Teoretická část je věnována životu a tvorbě autora, charakteristice literárního žánru fantasy a východiskům vybrané série – mýtům a mytologii. V praktické části jsou rozebrány konkrétní zvolené aspekty v knižní sérii: prostředí (Tábor polokrevných, Olymp, podsvětí, Moře nestvůr, labyrint), bohové (Poseidón, Hermés, Artemis) a hrdinové (Percy Jackson).
Klíčová slova	Interpretace, řecká mytologie, fantasy, literatura s dětským hrdinou, young adult literatura, Rick Riordan, Percy Jackson
Anotace v angličtině	The bachelor thesis deals with the characteristic and analysis of selected Greek mythological facts occurring in the Percy Jackson series by the popular American writer Rick Riordan. The theoretical part is devoted to the life and work of the author, the characteristic of the literary genre of fantasy and the starting points of the selected series - myths and mythology. The practical part discusses specific aspects in the book series: environment (Camp of the Half-Blood, Olympus, Underworld, Sea of Monsters, Labyrinth), gods (Poseidon, Hermes, Artemis) and heroes (Percy Jackson).
Klíčová slova v angličtině	Interpretation, Greek mythology, fantasy, literature with a child hero, young adult literature, Rick Riordan, Percy Jackson
Rozsah práce	46 stran
Jazyk práce	Český

Obsah

Úvod	6
1. Život a tvorba Ricka Riordana.....	7
2. Charakteristika literárního žánru.....	11
2.1 Literatura pro děti a mládež.....	11
2.2 Young adult literatura.....	11
2.3 Fantastická literatura.....	12
2.3.1 Fantasy a její typologie.....	13
3. Východiska vybrané knižní série.....	16
3.1 Mýtus.....	16
3.1.1 Řecká mytologie.....	17
3.2 Inspirace mýty	19
4. Svět řecké mytologie v sérii Percy Jackson	22
4.1 Prostředí – místo děje.....	22
4.1.1 Tábor polokrevných.....	23
4.1.2 Olymp.....	24
4.1.3 Podsvětí.....	25
4.1.4 Moře nestvůr.....	27
4.1.5 Labyrint.....	28
4.2 Bohové – postavy nesmrtelné a malicherné.....	30
4.2.1 Poseidón.....	33
4.2.2 Hermés.....	35
4.2.3 Artemis.....	36
4.3 Hrdinové – postavy věčné a mladé.....	38
4.3.1 Percy Jackson.....	39
Závěr.....	42
Seznam pramenů, literatury a internetových zdrojů.....	44

Úvod

Západní civilizace je postavena na tradicích antického a židovsko-křesťanského světa. Aby člověk pochopil, odkud pochází moderní kultura, musí znát řecké mýty. Je to součástí toho, být vzdělaným a orientovaným členem společnosti. Mýty jsou vyučovány od základních až po vysoké školy. Staly se nevyčerpatelnou studnicí inspirace na celém světě, prostupují celou lidskou kulturu. V průběhu staletí byl mýtus jedním z hlavních prostředků umělecké představitosti, a to jak v literatuře, ve výtvarném umění, tak i hudbě a ve filmu. V literatuře slouží jako neomezený zdroj materiálu již od jeho raných počátků až do současnosti. Jedním z literárních žánrů, který hojně využívá řeckou mytologii, je i fantasy.

Cílem této bakalářské práce je podat charakteristiku a rozbor vybraných řeckých mytologických skutečností nacházejících se ve zvolené dětské knižní fantasy sérii Percy Jackson, kterou napsal velmi populární americký spisovatel pro děti Rick Riordan.

Práce je strukturována do dvou částí, které jsou dále členěny do podkapitol. V úvodu se práce bude věnovat samotnému autorovi, nastíní jeho život a rozsáhlou literární tvorbu. Objasní, co vedlo k napsání série, a jaký měla úspěch ve světě. I když je v podstatě nemožné a složité definovat literární žánr fantasy a její typologii, pokusíme se alespoň nastínit několik definic a rozdělení. Dále bude následovat část zaměřená na jednotlivá možná východiska uchopení řecké mytologie, jako jsou encyklopedie, adaptace a volné inspirace, předtím si však vysvětlíme pojem mýtus a mytologie a obecně charakterizujeme řeckou mytologii. Druhá část práce pak bude již pojednávat o konkrétních vybraných jevech týkajících se řecké mytologie v sérii Percy Jackson. Tato pentalogie poskytuje velké množství námětu k popisu a interpretaci, práce se proto bude specializovat na tři aspekty: na prostředí, ve kterém se příběh odehrává, to znamená ústřední místa knih jako je Tábor polokrevných, Olymp, podsvětí, Moře nestvůr, labyrint; na ústřední bohy, kteří nejvíce ovlivnili děj, tedy Poseidóna, Herma, Artemis; a na hrdiny, konkrétně na samotného hlavního hrdinu Percy Jacksona.

1. Život a tvorba Ricka Riordana

Rick Riordan, celým jménem Richard Russell Riordan, se narodil roku 1964 v San Antoniu v Texasu. Už v době, kdy začal navštěvovat střední školu, hýřil literárním talentem a vtipem, ale protože je coby redaktor školních novin zaměřil proti nepřiliš úspěšnému školnímu fotbalovému týmu i proti škole samé, neměl studium jednoduché. S představou, že se bude profesionálně věnovat hře na kytaru, začal studovat na Severotexaské státní, ale posléze přestoupil na Texaskou univerzitu, kde promoval z angličtiny a historie. Tyto obory pak začal v duchu rodinné tradice učit a vždy se snažil, aby jejich součástí byla také jeho oblíbená mytologie.

Co se jeho vlastní četby týče, Riordan se ve velmi útlém věku dostal k Pánovi prstenů a už jej nepustil. Na střední škole k němu přidal fantasy a sci-fi vůbec, na vysoké pak věnoval pozornost tajemnu a záhadologii.

Nyní se naplno věnuje psaní a po krátkém sanfranciském intermezzu opět bydlí v San Antoniu se ženou Becky, dvěma syny, Patrickem a Haleym, jedním psem Speedym a dvěma černými kočkami. Kromě psaní rád čte, hraje na kytaru, plave. Cestuje a hraje videohry se svými syny. I kdyby jej múza už nikdy nepolíbila, vždycky se může vrátit ke svému původnímu povolání, za jehož pojetí si ze školy Saint Mary's Hall odnesl ocenění Master Teacher. „Ale kdo ví, třeba se jednou zase před tabuli vrátím. I když je fakt, že skrze Percyho Jacksona asi oslovím víc dětí.“ A udělá nepochybně větší radost většímu počtu z nich.¹

Své první příběhy nabídl k profesionálnímu otištění už ve třinácti letech, avšak neúspěšně. Až po několika letech mu byly otištěny dva krátké texty v literárním magazínu UTSA². Svoje patnáctileté zkušenosti učitele – působil na veřejných i soukromých školách v Kalifornii a texaském San Antoniu, kde vyučoval i žáky se speciálními potřebami – nakonec zhodnotil v pentalogii *Percy Jackson*³, jejíž první díl *Zloděj blesků* (*The Lightning Thief*, 2005) se v roce 2005 stal doporučenou knihou *New York Times*.⁴

---

¹ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Pevnost. 2009, č. 2, s. 15.

² Periodikum vydávající University of Texas at San Antonio.

³ V anglické verzi nese série název *Percy Jackson and the Olympians*, v českém vydání pouze *Percy Jackson*.

⁴ *About Rick Riordan* [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/>.

K napsání příběhu o dětském hrdinovi Percy Jacksonovi ho přivedl jeho malý syn Haleym, který se zrovna ve škole učil řeckou mytologií a za otcem přišel, jestli by mu nevyprávěl nějaké příběhy o řeckých bozích a hrdinech, a nakonec ho požádal, jestli by nevymyslel nějaký příběh sám. K vymyšlení samotného příběhu pak Riordanovi stačily pouze tři noci. Rukopis nejdříve konzultoval se synem, poté ho vzal do školy, vybral si z různých ročníků pár žáků a udělal z nich své „kritiky“.⁵ „Byla to dobrá volba. Ale vlastně jak by ne, kdo jiný by měl posuzovat knihy než ti, pro něž jsou určeny.“⁶

A pak už šla ocenění ruku v ruce s dalšími díly jedno za druhým: druhý díl *Moře příšer* (The Sea of Monsters, 2006) byl časopisem Child Magazine vyhlášen Nejlepší knihou pro mládež roku 2006 a současně se stal celostátním bestsellerem podle časopisů Publishers Weekly a BookSense. *Kletba titánů* (The Titan's Curse, 2007) se vyšplhala na první místo hitparády dětských knih v New York Times a také na první příčku žebříčku firmy Amazon za rok 2007. Čtvrtý díl *Bitva o labyrint* (The Battle of the Labyrinth, 2008) posbíral plný počet hvězdiček v recenzi v Publisher's Weekly. Páté, závěrečné, pokračování *Poslední Olympian* (The Last Olympian, 2009) se okamžitě po vydání stalo na dlouho králem všech prodejních hitparád po celé zemi.⁷

Prodejní žebříčky lámající a hromady cen sbírající knižní série pochopitelně nemohla uniknout pozornosti Hollywoodu. Filmová práva ke knize koupila společnost 20th Century Fox. V roce 2010 tak byl natočen *Zloděj blesků* a v roce 2013 volné pokračování *Moře příšer*. První film se ještě držel více méně knižní předlohy, avšak druhý si obsah značně upravil, což se čtenářům knih ani divákům příliš nelíbilo. Proto žádné další díly natočeny nejspíš nebudou. Sám Riordan tvrdí: „Obraz, který si v hlavě vytvoříte během čtení knihy, je lepší než filmová verze.“⁸

Vedle Percyho Jacksona má Riordan za sebou i detektivní sérii *Tres Navarre* (1997–2007) pro dospělé, přičemž knihy z ní byly oceněny třemi nejprestižnějšími cenami žánru – Edgarem, Antonym a Shamusem. Má podíl na editaci knihy *Percy Jackson and the Olympians: The Demigod Files* (2009, 2013), což je soubor esejí o knihách s Percy Jacksonem obsahující například krátké příběhy o příšerách nebo rozhovory s táborníky

---

⁵ WILLIAMS, Sally. *Percy Jackson: My boy's own adventure* [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2010/feb/08/percy-jackson-rick-riordan>.

⁶ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Pevnost. 2009, č. 2, s. 14.

⁷ *O autorovi* [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <http://www.percy-jackson.cz/o-autorovi/rick-riordan/>.

⁸ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Pevnost. 2009, č. 2, s. 15.

z Tábora polokrevných. Pomáhal vytvořit dějovou linii pro sérii *The 39 Clues*, projektu vydavatelství Scholastic Corporation, který bude zahrnovat celkem 10 knih od různých spisovatelů. K tomuto projektu napsal první knihu s názvem *The Maze of Bones* (2008), která se opět stala bestsellerem deníku New York Times.

V roce 2010 začal Riordan pracovat na nové sérii s titulem *Bohové Olympu* (*The Heroes of Olympus*). Děj této série začíná dva měsíce po událostech posledního dílu o Percy Jacksonovi a opět se zde objeví pár známých tváří. Hlavní role však zaujmají tři noví hrdinové, kteří mají opět částečně božský původ. Na žádost fanoušků Riordan čerpal nejen z řecké, ale tentokrát i z římské mytologie. Knihy líčí konflikt mezi řeckými a římskými polobohy a Gaeou (římsky Terra), známou jako Matka Země. Po vydání prvního dílu *Proroctví* (*The Lost Hero*, 2010) se opakoval úspěch jako s první autorovou sérií, kniha se okamžitě umístila na předních amerických žebříčcích bestsellerů. Další knihy této série jsou: *Neptunův syn* (*The Son of Neptune*, 2011), *Znamení Athény* (*The Mark of Athena*, 2012), *Hádův chrám* (*The House of Hades*, 2013), *Krev polobohů* (*The Blood of Olympus*, 2014).

Volné pokračování obou předchozích sérií představuje pentalogie *Apollónův pád*, která se odehrává ve stejném světě a odkazuje na již známé postavy a události. V sérii čtenář sleduje osudy boha Apollóna, ze kterého udělá jeho otec a král bohů Zeus smrtelníka kvůli jeho prohřeškům. Série zahrnuje tyto knihy: *Utajené orákulum* (*The Hidden Oracle*, 2016), *Temné proroctví* (*The Dark Prophecy*, 2017), *Zrádný labyrint* (*The Burning Maze*, 2018), *Hrobka nemrtvých* (*The Tyrant's Tomb*, 2019), poslední díl *The Tower of Nero* má vyjít v září roku 2020.

Riordan napsal ještě další dvě dětské knižní série rovněž vycházející z mytologií. *Kronika Cartera Kanea* (*The Kane Chronicles*) je založena na starověké egyptské mytologii a vypráví příběh o Carterovi a Sadie Kaneových, jež se nevědomky dostanou do střetu bojů mezi egyptskými bohy a prastarými mágy. Nakladatelství Fragment již vydalo všechny díly: *Rudá pyramida* (*The Red Pyramid*, 2010), *Hněv bohů* (*The Throne of Fire*, 2011) a *Rozhodující bitva* (*The Serpent's Shadow*, 2012). Série *Magnus Chase a bohové Ásgardu* (*Magnus Chase and the Gods of Asgard*), jak už sám název napovídá, se zaměřuje na severskou mytologii a bohy. Hlavní hrdina je Magnus Chase, polobůh, syn boha Freye, a stejně jako Percy Jackson se musí v jednotlivých dílech utkat nejen sám se sebou a smířit se s tím, kým je, ale vybojovat nejednu bitvu proti nepřátelům. Do trilogie patří: *Prastarý meč*

(The Sword of Summer, 2015), *Thorovo kladivo* (The Hammer of Thor , 2016), *Lod' mrtvých* (The Ship of the Dead , 2017).

Ke každé sérii pak vyšla řada doprovodných knih o bozích, hrdinech a příšerách, bohužel však pouze jedna v českém překladu. Jedná se o bonusový díl k poslední zmiňované sérii a jmenuje se *Příběhy z devíti světů* (9 from the Nine Worlds, 2018).⁹

Velmi přínosná je oficiální webová stránka samotného autora, kde čtenář a zájemce o autorovy knihy nalezne informace nejen o samotném Ricku Riordanovi, jeho tvorbě a aktuálních novinkách, ale taktéž si zde může poslechnout některé kapitoly z knih, které sám namluvil. Zejména pro učitele může být tato stránka užitečná, neboť zde můžou nalézt různé aktivity pro děti v rámci tématu, výklady o řecké mytologii, nápady na školní projekty, příručky pro učitele atd.¹⁰

---

⁹ Books [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://rickriordan.com/>; taktéž *Rick Riordan* [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/autor-383-rick-riordan>; *Rick Riordan – knihy* [online]. [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/rick-riordan-6750>.

¹⁰ Odkaz na stránku: <https://rickriordan.com/>.

2. Charakteristika a vymezení literárního žánru

2.1 Literatura pro děti a mládež

Literatura pro děti a mládež (dále LPDM) je literatura přímo adresovaná dětem a mládeži, v širším pojetí zahrnuje i jiné literární texty, které přijímají jako svou četbu. Vymezuje se zejména v protikladu k literatuře pro dospělé. Příjemcem LPDM jsou především děti ve věku 3–16 let. Je stanovena hlavně přístupností, přitažlivostí a stimulací příjemce. LPDM je tvořena žánry ze tří zdrojů: jsou to žánry určené přímo dětem a mládeži (říkadla folklorní, umělé, nonsensové, próza s dětským hrdinou, autorská pohádka pro mladší děti, hrané a loutkové drama, obrazová kniha), žánry, které jsou převzaté z folklorní a starověké literatury (mýtus, epos, bajka, pohádka, pověst), a univerzální žánry pro děti i dospělé. Ty jsou do LPDM začleňovány na základě zvyšující se čtenářské gramotnosti a sociálního postavení dětí a mládeže (dobrodružná, vědeckofantastická, historická, biografická, detektivní próza, próza s dívčím/chlapeckým protagonistou, autorská pohádka a novodobé mytické prózy, poezie, drama, komiks, fantasy literatura a literatura faktu).¹¹

Toto dělení ukazuje, jak moc je LPDM žánrově různorodá a jaké druhy žánrů se sem řadí – v podstatě téměř všechny, pokud jsou upraveny podle věku a mentality dítěte. Série Percy Jackson, která je předmětem zkoumání této bakalářské práce, se podle předchozího členění nepochybně přiřazuje k poslednímu žánrovému zdroji. Proto bude v této kapitole zaměřena pozornost na literární žánry a pojmy: fantastická literatura, fantasy a její typologie.

2.2 Young adult literatura

Tento pojem je zde zmíněn z toho důvodu, že někdy bývají dětské knižní série Ricka Riordana označovány a řazeny do tohoto druhu literatury. Čtenáři literatury young adult (YA) se vymezují jako náctiletí a mladí ve věku 12–18 let, podle výzkumů mezi čtenáři ale vyplývá, že tyto knihy čtou lidé až do věku 30 let. „Mladá literatura“ totiž zahrnuje všelijaké žánry: drama, romantické povídky a romány, dystopické romány, deníky, dopisy, memoáry,

---

¹¹ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 360-362; taktéž ČENKOVÁ, Jana a kol. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006, s. 11-13, 17.

vzdělávací romány, sci-fi i fantasy. Ústřední postavou je zde mladý hrdina, který se čtenářům stává blízkým nejen věkem, ale především zážitky a situacemi, které prožívá. Běžnými tématy jsou přátelství, první láska, vztahy a identita. V angloamerickém prostředí se těmto knihám někdy říká „problémové novely“ či „coming of age“, čímž je myšlen přerod dítěte v dospělého. Knihy tohoto druhu literatury se soustředí na příběh, mají silnou dějovou linku, snadno uvěřitelné a zapamatovatelné postavy, autentické dialogy. Velmi lehce se čtou, čtenář jazyku rozumí a baví se vtipy a detaily.¹²

2.3 Fantastická literatura

Pojem fantastická literatura a fantasy je velmi široký, existuje nespočet jejich definic a výkladů. Tato různorodost nebo spíše nedostatečná jednotnost interpretace pramení z různých skutečností: 1. badatelé vycházejí jak z akademického prostředí, tak ze sdružení fanoušků (fandomu), 2. každý badatel přichází s novým termínem nebo k již stávajícímu přiřazuje vlastní význam, tudíž se v každém slovníku či terminologii objevují odlišné informace, 3. odlišné české a angloamerické tradice. Fantastická literatura představuje neskutečné světy a bytosti, mění pravidla a přírodní zákony a využívá magii a mýtus. Není to však útěk před skutečností, ale rozšíření a prohloubení jejího vnímání.

Fantastická literatura (či fantastika) je v českém prostředí vykládána jako termín zastřešující především science fiction (dále sci-fi), fantasy a horor, k nimž se někdy přičleňuje fantaskní literatura a rozličné texty počínaje *Labyrintem světa a rájem srdce* od Komenského až po práce Čapkovy či Weissovy. Angloamerické prostředí tradičně pracuje s opozity pojmů novela a romance rozlišujícími díla na základě jejich postoje k realitě aktuálního světa. Termín fantasy, jakožto podkategorie romance, ve většině případů zahrnuje veškerou fantastickou literaturu a teprve druhotně podžánr fantastiky, k jehož prototypovým představitelům patří např. dílo J. R. R. Tolkiena.¹³

Podle Ivana Adamoviče je fantastická literatura v užším slova smyslu příběhem, kde je přítomen prvek nadpřirozena (magie, spiritismu apod.). Patří sem i jakýkoliv horor, v němž má hrůza nadpřirozený původ. V širším slova smyslu zahrnuje i veškerá sci-fi díla a označuje

---

¹² MEC, Tereza. *Fenomén Young Adult: literatura mladá a neklidná* [online]. 23. 6. 2015 [cit. 20. 4. 2020] Dostupné z: <https://magazin.dobre-knihy.cz/literarni-zajimavosti/fenomen-young-adult/>.

¹³ DĚDINOVÁ, Tereza. *Po divné krajině: charakteristika a vnitřní členění fantastické literatury*. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2015, s. 15-16.

celkově literaturu, jejíž děj vybočuje z rámce nám známé reality. Jelikož však podle něj všeobecně uznávaná a přesná definice literární fantastiky neexistuje, není možné s konečnou platností rozhodnout o tom, která díla na pomezí žánru do fantastiky ještě patří a která už ne.¹⁴

V *Průvodci literárním dílem* je uvedeno, že fantastická literatura (z řec. fantastikon = lichá představa) je velmi rozsáhlá oblast literatury, jejíž tematika odkazuje do fantastického světa vymykajícího se dosavadní lidské zkušenosti. Je to odraz lidské představivosti a imaginace o něčem nereálném. V moderní literatuře sem patří především díla s náměty tajemných, člověku nevysvětlitelných, záhadných, nadpřirozených sil.¹⁵

Rovněž *Lexikon literární teorie a kultury* rozlišuje fantastickou literaturu v širším smyslu, kdy je to každý druh literatury, která staví proti empiricky ověřitelnému obrazu čtenářova světa jiný svět (sci-fi, fantasy, legenda, horor, pohádka). Naproti tomu v užším smyslu se v ní líčí konflikt mezi obrazem světa, který zde byl představen a který je zároveň čtenářovým světem, a událostmi, které se v rámci tohoto obrazu světa nedají vysvětlit.¹⁶

2.3.1 Fantasy a její typologie

Fantasy (angl. fantasy = fantazie, fantaskní představa) je označení pro část fantastické zábavné akční prózy, která neodděluje svět kouzelný a svět reálný, ale v samé své podstatě je spojuje (např. lidské postavy mají nadpřirozenou sílu x dokumentárně zmapované místo děje). Ve fantasy příbězích dochází běžně k porušování přírodních zákonů, odehrávají se ve fantaskním či neurčeném čase, hrdinové jsou neúnavní a nezranitelní, děj graduje a napětí sílí, až vyvrcholí v nějakou velkou událost.¹⁷

Encyklopedie literárních žánrů vymezuje fantasy jako populární žánr iracionální fantastiky s tematickými zdroji v mýtu a středověké romanci. Tvoří v rámci literární fantastiky protipól k sci-fi. Postavy fantasy textů jsou víceméně archetypální¹⁸ a vytvářejí

---

¹⁴ ADAMOVIČ, Ivan, ed. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1996, s. 6-7.

¹⁵ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H, 2002, s. 92.

¹⁶ NÜNNING, Ansgar, TRÁVNÍČEK, Jiří, HOLÝ, Jiří, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006, s. 215.

¹⁷ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H, 2002, s. 93-94.

¹⁸ Archetyp = historicky pochází slovo z novoplatonismu, kde znamená poslední poznatelnou praformu (ideu, praobraz) veškerých pozemských věcí. U Mírcea Eliada znamená věc existující v čase nebo minulou mystickou

ustálenou sestavu rolí. K hrdinovi (skupině hrdinů) se pojí postava jeho druha, mistra/učitele, protivníka, sexuálního objektu (hrdinova motivace) a fantastického stvoření. Fantasy svět může být imaginární, paralelní nebo pseudohistorický. Stěžejní je motiv cesty, jenž představuje dobrodružství, ale i úkol, je vyjádřením hrdinovy životní pouti a prostředkem k utvoření hrdinova postoje ke světu. V průběhu její existence se vytvořily tři hlavní žánrové varianty. **Epická fantasy**, založená na propracované kompozici s několika dějovými liniemi, má své předobrazy především ve středověkých legendách a mezi její typický rys patří družina hrdinů. **Hrdinská fantasy** (heroic fantasy/ sword and sorcery = meč a magie) vychází z heroického mýtu. **Science fantasy** (fantasy s vědeckými prvky) se nachází na rozhraní fantasy a sci-fi. Kromě těchto hlavních proudů fantasy se objevují specifická díla, autoři či skupiny autorů obohacující žánr o další rysy a vytvářejí např. fantasy satirickou, dark fantasy (fantasy s prvky hororu) apod.¹⁹

The Encyclopedia of Fantasy editovaná Johnem Clutem a Johnem Grantem, vydaná roku 1997, je pokládána za jednu z těch nejhodnotnějších a nejpřínosnějších prací o vývoji, teorii a typologii fantasy, nebyla však doposud přeložena do českého jazyka. Autoři rozdělují fantasy do dvou hlavních typů:

Low fantasy („nízká fantasy“) zahrnuje příběhy, jejichž děj se odehrává v našem reálném světě, magie není hybatelem děje, ale pouze okrajovým jevem, úplně se nepropojí všední svět se světem fantastickým. Jako příklad lze uvést *Drákulu* od Brama Stokera, kdy o hlavní postavě a jejích nadpřirozených schopnostech ví pouze malá skupina lidí.

U **High fantasy** („vysoká fantasy“) se objevují nereálné fantastické světy vymyšlené autorem, ve kterých žijí nadpřirozené bytosti jako elfové, trpaslíci, obři, draci, skřítci apod. a všichni jsou považováni za obvyklé a původní obyvatele daného světa. Typickým příkladem je *Pán prstenů* J. R. R. Tolkiena, *Odkaz dračích jezdců* Christophera Paoliniho či *Zaklínač* Andrzej Sapkowského.²⁰

David Pringle, významný skotský editor a spoluzakladatel mezinárodně uznávaného magazínu sci-fi a fantasy *Interzone*²¹, v díle *Fantasy: Encyklopedie fantastických světů* uvádí více prozaičtější definici: „*Fantasy je literatura zrozená z touhy srdce. (...) Působí především*

---

událost, která je obnovována v náboženských ritech. LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. Praha: Euromedia Group, 2005, s. 33-34.

¹⁹ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 187-188.

²⁰ BARGLOVÁ, Iveta. *Fantasy v díle J. R. R. Tolkiena a Christophera Paoliniho*. Olomouc, 2017, s. 11.

²¹ Britský časopis založený roku 1984, pomáhá sdružovat a nastartovat kariéru mnoha mladým spisovatelům.

na naše pocity, čímž se liší od intelektuálně orientované vědecké fantastiky a podobá se hororu vyvolávajícímu šimráni v žaludku.“ Dále říká, že na rozdíl od hororu vyvolává fantasy širší množství pocitů a jsou většinou mnohem „pozitivnější. Na základě tohoto pojetí fantasy je i jeho následné dělení mnohem širší.²² Rozděluje fantasy žánr do devíti typů na **pohádku, zvířecí příběhy, artušovský cyklus, příběhy tisíce a jedné noci, příběhy s čínskými motivy, příběhy o ztracených rasách, humorná fantasy, meč a magie, hrdinská fantasy.**²³

V rámci předchozích členění je obtížné určit, kam sérii Percy Jackson zařadit. Ke každému typu jsou přiřazena vždy nějaká stěžejní díla, avšak ani jedno svými rysy a motivy neodpovídá úplně vybrané knižní pentalogii. Řadu knih fantasy ale nelze přesně zařadit do konkrétních typů, což se ukazuje i v tomto případě. Série se podle autora této práce nachází na pomezí mezi urban fantasy²⁴, hrdinskou fantasy a nepatrně fantasy typu meč a magie. Jedná se o příběh o hrdinech, kteří prožívají nejrůznější dobrodružství a střetávají se s nadpřirozenými silami. Příběh se soustředí na souboj dobra a zla. Má několik dílů a dokonce volná pokračování. Neodehrává se však ve zcela smyšleném světě, ale v naší všední současnosti, v městském prostředí. O nadpřirozeném světě zde ví pouze určitá skupina lidí.

---

²² PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, s. 8.

²³ Tamtéž, s. 19.

²⁴ Urban fantasy je podmnožinou současné fantasy, skládající se z románů a příběhů s nadpřirozenými nebo magickými prvky zasazenými do současného, reálného, městského prostředí. Mnoho románů městské fantazie je vyprávěno prostřednictvím příběhu první osoby a představují nadpřirozené bytosti, jako jsou upíři, vlkodlaci, víly, čarodějnice, čarodějové a démoni. EKMAN, Stefan. 2016. *Urban Fantasy: A Literature of the Unseen*. The Journal of the Fantastic in the Arts, Volume 27, No. 3., s. 452-453.

3. Východiska vybrané série

3.1 Mýtus

Literární žánr fantasy vychází z mnoha literárních zdrojů, čerpá z magických příběhů v mýtech, legendách, pohádkách a folklóru celého světa. „*Žánr fantasy možná někdy hledí do minulosti, ale je to literatura apelující na naše základní potřeby a touhy.*“²⁵ Zvolená série Percy Jackson se úzce vztahuje ke starověkým řeckým mýtům. Napřed je však důležité objasnit si pojem samotného mýtu.

Mýtus (z řec. mýthos = slovo, řeč, vyprávění, bajka, sága) je vyprávění, které odpovídalo na základní otázky povahy uspořádání světa a lidského bytí v něm. Díky němu si člověk vysvětluje nejzákladnější danosti světa a života. Z hlediska žánrových variant lze odlišit mýtus kosmogonický, jenž vypráví o vzniku kosmu/světa, teogonický, popisující zrození či původ bohů, etiologický, který vykládá příčiny, původ a podstatu různých předmětů, zvyků a jevů, a heroický, jenž popisuje původ a založení dané kultury. Jedná se o ústně tradovaná vyprávění. Odkazují na imaginární svět bohů a polobohů, historicky nikdy neexistujících hrdinů, fantastických tvorů a živlů.²⁶

Z hlediska literární teorie je to jeden z nejstarších epických žánrů, jeho hrdinou je nadpřirozená bytost – bůh, polobůh (v antických mýtech potomek jednoho rodiče lidského a druhého božského), démon. Bozi jsou personifikováni, a přestože mají nadlidskou moc (svět lidí je ovládán světem bohů), mají lidské potřeby, radosti a starosti – vykonávají svou „práci“, milují se, mají děti. Fantastický příběh ukazuje, jak si starověký člověk vykládal svět a své postavení v něm, jak si vysvětloval život individua i společnosti a co bude po smrti. Mýtus sloužil jako vzor lidského chování v určitých životních situacích, jako morální kodex (soubor pravidel, jímž se řídí mezilidské vztahy ve společnosti) a apel k jeho životnímu naplnění.²⁷ Je dokladem o odvěké lidské víře v nadosobní řád, v něco nadpřirozeného. „*V lidském srdci zřejmě dřímá žízeň po něčem záhadném a magickém, po pocitu, že za kopcem, na druhé*

---

²⁵ PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů*. Praha: Albatros, 2003, s. 17.

²⁶ MÜLLER, Richard, ŠIDÁK, Pavel, ed. *Slovník novější literární teorie: glosář pojmů*. Praha: Academia, 2012, s. 338; taktéž ELIADE, Mircea. *Mýtus a skutečnost*. Praha: OIKOYMENH, 2011, s. 11; LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. Praha: Euromedia Group, 2005, s. 314-315.

²⁷ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H, 2002, s. 204.

*straně oceánu, pod zemí nebo na obloze existují kraje naprosto odlišné od těch našich, obývané tvory, kteří nás předčí svými schopnostmi – a snad i ctnostmi.*²⁸

Stáří mýtu se zjevně shoduje se stářím lidstva, ale zůstává otázkou, jestli mýtus je něčím prvopočátečním, nebo jestli prapočátek je něčím mytickým. Mýtus podstatným způsobem formuje charakter a ráz všech starověkých kultur, předjímá a trvale poznamenává náboženství, umění, filozofii a vědu.²⁹

3.1.1 Řecká mytologie

V předcházející podkapitole jsme pojednávali o mýtu jako takovém ve snaze nastínit jeho definici a obsah. V této části se práce zaměříme již konkrétně na řeckou mytologii. Nejdříve si však odpovíme na otázku Co to vůbec je mytologie? Mytologie (z řec. mýthos = vypravování, logos = slovo), taktéž bájesloví, je soubor mýtů, sjednocený obrazem výkladu světa. Je to duchovní základ filozofie, náboženství, morálky, literatury a věd dávných kultur.³⁰

Řecká mytologie jako soubor příběhů o řeckých bozích a hrdinech patří k trvalému kulturnímu dědictví lidstva a je fascinujícím dokladem lidské obrazotvornosti a vypravěčského umění. Mýty o bozích a hrdinech vznikly z potřeby vysvětlit některé přírodní jevy a rozumem neuchopitelné skutečnosti (stvoření světa, vznik života, smrt, působení osudu). Přírodní síly byly personifikovány v bohy či bohyně, kterým byly připisovány schopnosti zázračného působení. Postupem času předivo příběhů houstlo a vznikaly celé systémy mýtů, často mimořádně rozsáhlé a složité.³¹

Je zajímavé, že sami Řekové si uvědomovali, že mýtus je vymyšlená koncepce jejich náboženství, a stavěli se k němu skepticky. Hérodotos ve třetí čtvrtině 5. století př. Kr. napsal: *„Odkud jeden každý z bohů pochází, zda existovali všichni odedávna a jak vypadají, to vědí Řekové takřka teprve od včerejška nebo od předvčerejška. Hésiodos a Homér³² žili tuším asi čtyři sta let přede mnou, ne více. A ti to byli, kdo vytvořili Řekům rodokmen bohů, dali jim*

---

²⁸ PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů*. Praha: Albatros, 2003, s. 16.

²⁹ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 402.

³⁰ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H, 2002, s. 204.

³¹ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003, s. 7.

³² Díla Homéra *Ílias* (asi polovina 8. st. př. Kr.) a *Odyseia* (pravděpodobně konec 8. st. př. Kr.) a Hésiodova *Theogonia* (přelom 8. a 7. st. př. Kr.) jsou stěžejními literárními prameny našich znalostí o řecké mytologii.

*přízviska a rozdělili mezi ně jejich hodnosti a umění a naznačili jejich podoby.*³³ Platón ve své 2. knize *Ústava* (*Politeia*, ca. 380–370 př. Kr.) mýty o bozích, dochované Homérem a Hésiodem, označil za vyhlané pohádky a považoval je za zavrženíhodné, v neposlední řadě z morálních důvodů (popisovali podle něj bohy jako slabé a pomstychtivé). Přesto on sám používá ve svých dialozích mytické vsuvky, aby názorně vysvětlil určité části své filozofie.³⁴ Řada dalších antických myslitelů a autorů rozličných děl přistupovala k mýtu a mytologii podobným způsobem, např. Diagoras z Melu byl odsouzen několikrát za bezbožnost, podle Thukydidy mýtus sloužil výhradně k pobavení, apod.³⁵

I když byla řecká mytologie úzce spjata s náboženstvím starého Řecka, nikdy nebyla shrnuta do všeobecné knihy, jak tomu bylo v případě Bible nebo Koránu. Ve starověku se mytologické příběhy šířily ústně, předáváním z učitele na žáka, z otce na syna či z matky na dceru. Tvořily důvěrně známý kánon myšlení, s nímž byl obeznámen každý, od nejvyšších vrstev až po ty nejnižší. V antických Athénách poté existovaly dvě významné instituce šíření mýtů. Jednak to byli profesionální recitátoři zvaní rapsódi, kteří přednášeli básně v podobě zpěvů, jednak divadla, jedna z nejvelkolepějších vymožeností antické kultury.³⁶

Vzhledem k dlouhému trvání starověku a k antickému Řecku, které bylo v té době více územně rozlehlé a netvořilo jeden státní a politický celek, ale mnoho městských států a malých říší, měla řecká mytologie mnoho podob stejných mýtů. Jednalo se tedy o soubor rozličných verzí příběhů a jejich výkladů. Představy o bozích procházely neustálým vývojem, přičemž význam některých bohů sílil, jiných slábl. Později byla řecká mytologie přejata Římany a stará italská a římská božstva byla ztotožněna s těmi řeckými. K tomuto splynutí došlo v celé středomořské oblasti, přičemž bohům byla většinou ponechána jejich římská jména.³⁷

---

³³ Herodotos. *Historie* 2.53. BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*. Praha: Academia, 2017, s. 29.

³⁴ NÜNNING, Ansgar, TRÁVNÍČEK, Jiří, HOLÝ, Jiří, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006, s. 534.

³⁵ BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*. Praha: Academia, 2017, s. 30.

³⁶ AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007, s. 54.

³⁷ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003, s. 10-12.

3.2 Inspirace mýty

Vliv řecké mytologie na západní kulturu je hluboký a jedinečný. Dramatici, umělci, filozofové, spisovatelé a další se od římských dob nechávají inspirovat odkazem řecké antiky. Bez alespoň povrchní znalosti antické mytologie by se člověk jen těžko orientoval v dnešním světě. Archaické mýty jakožto „prototext“ vsí literatury jsou pak v průběhu historie mnohokrát adaptovány, parafrázovány, aktualizovány, interpretovány, přičemž samy inovované verze se stávají v řetězci vedlejší tvorby východiskem pro další realizace. Řecký mýtus je po staletí jedním z hlavních materiálů literární tvorby, přítomným v nejrůznějších literárních druzích, v nichž se (zejména ve zkrácené veršované formě heroických eposů a tragédií) uchovával dalším generacím.³⁸ Antické mýty mohou být chápány doslovně nebo symbolicky, mohou být nově uspořádány v encyklopediích a monografiích či zcela nově přetvořeny. Vyskytují se ve všech oblastech umění, včetně hudby a filmu. Standardní látkou je sledování antických postav, událostí a témat v pozdější západní literatuře, počínaje církevními otci, kteří využívali antické mytologie dokonce i tehdy, když vedli válku s pohanstvím, přes Petrarca, Shakespeara až po Ricka Riordana.³⁹

Řecký mýtus lze tedy dětskému i dospělému čtenáři přiblížit několika způsoby. Může se jednat přímo o uspořádání a předělání starších vyprávění v jeden celek, jako příručku, encyklopedii, slovník atd., které mají čtenáři umožnit pohotově se orientovat ve složitém systému mytologie Řeků. Tyto publikace jsou vytvořeny jako hesláře, kde jednotlivá hesla charakterizují postavy mýtů, jejich atributy, stručné příběhy apod.⁴⁰ Jelikož však tohoto druhu literatury je nepřehledné množství, uvedme zde pouze pár příkladů: *Řecké mýty* (The Greek Myths, 1955) anglického spisovatele, kritika a badatele Roberta Gravesa (1895–1985), které byly nesčetněkrát vydané a přepracované, nebo nizozemského spisovatele a překladatele Guuse Houtzangera (1955) *Encyklopedie řecké mytologie* (Geïlustreerde Griekse mythologie-encyclopedie, 2003), z českých autorů Bořka Neškudlu (1971) *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů* (2003).

Další velmi častou úpravou mýtů jsou literární adaptace, které usnadňují vnímání díla. Mají ho přiblížit čtenáři, který je od díla příliš časově i kulturně vzdálen, nebo se jedná o děti, které se tímto mají seznámit se základními kulturotvornými texty dané civilizace, a samotné starověké texty jsou pro ně pochopitelně příliš náročné. Teoreticky by adaptace neměla

³⁸ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 402.

³⁹ SEGAL, Robert A. *Stručný úvod do teorie mýtu*. Praha: ExOriente, 2017, s. 81.

⁴⁰ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 11-12.

ochuzovat dílo ani po hodnotové, ani po umělecké stránce, avšak většina z nich původní text nějakým způsobem zjednodušují po stránce tematické, kompoziční nebo jazykové a někdy volí i jiný literární druh. V praxi však velice často dochází k posunům jak uměleckým, tak hodnotovým.⁴¹ Ve stručnosti zmíníme některé významné autory antických adaptací u nás. Nejznámější adaptací řeckých a římských bájí pro děti jsou u nás bezesporu *Staré řecké báje a pověsti* (1958, rozšířené vydání 1964) Eduarda Petišky (1924–1987). Další velice úspěšnou adaptací antických bájí jsou *Starověké báje a pověsti* (1968) Rudolfa Mertlíka (1913–1985). Rovněž Hana Doskočilová (1936–2019) se v souboru *Diogenes v sudu a dalších dvacet známých příběhů z doby dávné a nejdávnější* (1985) pokusila seznámit malé děti s některými mýtickými látkami antiky. Popularizaci starověkého světa se věnoval i Vojtěch Zamarovský (1919–2006). Dále se adaptacím řeckých mýtů, zejména pro děti a mládež, věnovali např. Heda Bartíková, Jana Eislerová, Alena Ježková či Jaromír Slušný.⁴²

V roce 2004 byla vydána kniha *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské, nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané* spisovatelky Ivy Peřinové (1944), známé dramatičky a autorky pro malé děti. Vypravěčem knihy je bájný kůň Pegas, který se rozhodl zaznamenat všechny události, které viděl na Olympu i na zemi. Křídlem zapisuje příběhy krásné, kopyty ty špatné. Tato knížka vypráví vtipně i vážně řecké mýty, některé uvádí na pravou míru, jiné skutečnosti si přikresluje.⁴³ Lze říct, že se nachází na pomezí mezi adaptací a volnou inspirací.

Pro mnohé spisovatele je však řecká mytologie zdrojem materiálu a inspirace. Využívají ji jako tvůrčí impuls, jako příběh, který je hluboce zakořeněný v kolektivní paměti. Autoři sahají do minulosti po příbězích, které si myslí, že jsou pro společnost důležité nebo poučné. A jelikož tyto příběhy zná do značné míry každý, čtenáři je v textech většinou objeví. Někdy k nim promlouvají zcela přímočaře, jindy zase náznakem pouze proto, že znají nějakou jejich překroucenou verzi z populární kultury. To poznání však činí jejich prožívání literatury bohatším, hlubším, smysluplnějším a moderní příběhy se díky tomu stávají součástí mýtu.⁴⁴

---

⁴¹ ČEŇKOVÁ, Jana a kol. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006, s. 87-89.

⁴² Více JÍLKOVÁ, Veronika. *Řecké báje Aleny Ježkové*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Luisa Nováková, s. 15-19.

⁴³ Peřinová, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty* [online]. [cit. 26. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/zapisky-kridlem-a-kopyty-35689>.

⁴⁴ FOSTER, Thomas C. *Jak číst literaturu jako profesor: zábavný průvodce ke čtení mezi řádky*. Brno: Host, 2016, s. 102.

Knih a autorů, kteří využívali mýty jako zdroj inspirace, bylo v průběhu staletí nespočet. Je však velmi zajímavé, že s nápadem na prolnutí řeckých bájí a „současného“ života, přišli Češi jako první. Jejich Percy Jackson nosí nepřilíš lichotivou přezdívku Mrňous a během toho, co si jeho strýček, povoláním malíř, zdříml, se vkreslil do chystaného komiksu o řeckých legendách. Tak se stal kamarádem hrdiny Hérakla, putoval s ním do Delf, navštívil krále Eurysthea, lovil nemejského lva a rovněž nahlédl do podsvětní říše vládce Háda. To vše se stalo už v roce 1984 v rámci série Ilustrované sešity, kde komiks *Dobrodružství s Héraklem* pánů J. B. Kamila a Stanislava Holého vyšel.⁴⁵

Mezi nejvýraznější počiny v literatuře pro děti a mládež posledních let patří série Percy Jackson od Ricka Riordana. Ten z řeckých mýtů vychází, využívá je jako inspirační zdroj, ale zároveň z nich tvoří nový příběh o hrdinovi Percy Jacksonovi a jeho dalších polobožských kamarádech. Seznamuje tedy čtenáře s antickými mýtickými příběhy, avšak zkouší to novou cestou, která je přístupnější modernímu mladému čtenáři.

---

⁴⁵ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku. Pevnost*. 2009, č. 2, s. 13.

4. Svět řecké mytologie v sérii Percy Jackson

Zájem dnešních teenagerů je těžké vzbudit, když se jich věc přímo netýká. Tím spíš, pokud se jedná o tak vzdálené a komplikované téma, jako jsou antické mýty. Ve své verzi mýtu o Perseovi Riordan použil dva osvědčené postupy. Jednak přenesl děj do současnosti a známého prostředí, jednak mýtus radikálně přepsal tak, aby se mladí čtenáři mohli s jeho hrdiny snadno ztotožnit. Antická vyprávění tedy značně poupravil. V této části se práce zaměří právě na zobrazení řecké mytologie v této konkrétní modifikované podobě.

4.1 Prostředí – místo děje

Riordan zasazuje příběh hrdiny Percyho Jacksona do Ameriky dnešních dnů. Využívá tedy řeckou mytologii jako základ svého světa, který však vkládá do americké kultury. Mytologické postavy a příběhy jsou modernizovány a amerikanizovány, aby mladý čtenář snadněji pronikl do příběhu. Děje se tak od základních věcí, jako je způsob života polobohů, stejně jako bohů či antických příšer, až po celý přesun Olympu z Řecka do Ameriky. Cheirón, v normálním světě učitel latiny, ve skutečnosti kentaur, učitel mnoha slavných hrdinů, vysvětluje Percymu celý posun v geografické poloze Olympu takto:

„Víš, hora Olymp je v Řecku. A pak existuje domov bohů, centrální bod jejich síly, který kdysi vážně býval na hoře Olymp. Pořád se to tak jmenuje, z úcty ke starým časům, ale palác se přestěhoval, Percy, a bohové s ním.“

„Myslíte tím, že řečtí bohové jsou tady? Jako ... v Americe?“

„No jistě. Bohové se stěhují spolu s jádrem Západu.“

„S čím?“

„No tak Percy, s tím, co nazýváte ‚západní civilizace‘. Myslíš si, že je to jenom něco abstraktního? Ne, je to živá síla. Kolektivní vědomí, které jasně plane už tisíce let. Bohové k němu patří. Dalo by se dokonce říct, že jsou jeho zdrojem, nebo přinejmenším jsou s ním tak pevně svázáni, že prostě nemohou zmizet, dokud nebude vyhlazena celá západní civilizace. Oheň vzplál v Řecku. Pak, jak dobře víš – nebo jak doufám víš, protože jsi absolvoval mé

hodiny – se jádro ohně přestěhovalo do Říma a s ním i bohové. Jistě, dostali jiná jména – Jupiter místo Dia, Venuše místo Afrodity a tak dál – ale byly to stejné síly, stejní bohové.“

„A pak umřeli.“

„Umřeli? Ne. Copak Západ umřel? Bohové se prostě přestěhovali, do Německa, Francie, Španělska, vždycky na čas. Jsou prostě tam, kde oheň plane nejjasněji. Několik staletí strávili v Anglii. Stačí se podívat na architekturu. Lidé na bohy nezapomínají. Všude, kde za posledních tři sta let vládli, je vidíš na obrazech a jako sochy na nejvýznamnějších budovách. A jistě, Percy, teď jsou samozřejmě u nás ve Spojených státech. Podívej se na náš symbol, Diova orla. Podívej se na sochu Prométhea v Rockefellerově centru, na řecké fasády vládních budov ve Washingtonu. Najdi mi nějaké americké město, kde by řečtí bohové nebyli nápadně vystaveni na mnoha místech. Ať se ti to líbí, nebo ne – a věř mi, spousta lidí nebyla nadšená ani Římem – je teď srdcem toho plamene Amerika. Je to velká síla Západu. Takže Olymp je tady. A jsme tu i my.“⁴⁶

V této ukázce Riordan velmi jasně a prostě vysvětlil celý koncept zasazení svého příběhu o Percym. Zároveň jednoduše ukazuje, jak se řecká kultura a mytologie šířila v průběhu staletí a jak zasáhla a ovlivňovala všechny vyspělé společnosti. Pokouší se vysvětlit čtenářům, že řecká kultura a mýty jsou hluboce zakořeněné v současném světě. Jako centrum civilizace Riordan zvolil Ameriku, neboť je to místo, kde on sám žije a které zná nejlépe. Je to místo, kde knižní série vychází, a tudíž když ji zasadí do známého prostředí, pokouší se tím oslovit co největší množství mladých čtenářů. Souhrnně, aby knihy získaly čtenáře, musel formovat a přepracovat řecký svět na základě amerického prostředí, života a způsobu myšlení.

Série tedy přináší kombinaci reálného a nadpřirozeného světa. V následujících podkapitolách se budeme věnovat důležitým nadpřirozeným místům v knihách nacházejících se po USA spojených s řeckou mytologií.

4.1.1 Tábor polokrevných

Percy se během školy pohybuje ve městě New York, kde navštěvuje internátní školy, každý rok (i méně) jinou, jelikož příliš nevyčníká ve výuce (je to dyslektik a má poruchu pozornosti) a také mu nepomáhá, že je polobůh, dítě boha a smrtelného člověka, a jdou po

---

⁴⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 82-84.

něm všechny antické příšery a monstra, která mu většinou pěkně ve škole zavaří. Dva měsíce prázdnin pak tráví v Táboře polokrevných, který se nachází na severním pobřeží Long Islandu. Ten popisuje následovně: „*Po krajině byly rozesety budovy, které působily jako stará řecká architektura – otevřený pavilon, amfiteátr, kruhová aréna –, jenže všechny vypadaly zbrusu nově a jejich bílé mramorové sloupy se třpytily na slunci. Na nedalekém pískovém hřišti hrálo pár holek a kluků ve věku středoškoláků a několik satyrů volejbal. Po jezírku klouzaly kánoe. Děti v jasně oranžových tričkách, jako měl Grover, se honily kolem shluku srubů, usazených mezi stromy. Další střílely z luků do terčů. Jiné jezdily na koních po lesní stezce, a pokud mě neklamal zrak, někteří koně měli křídla.*“⁴⁷

Toto místo je kompletně vymyšleno samotným autorem. V podstatě by se jednalo o běžný letní tábor až na to, že jeho táborníci jsou mladí polobohové, kteří se sem jezdí cvičit v bojových i jiných dovednostech důležitých pro jejich přežití ve světě. Toto místo je pro takové děti jediné bezpečné, jelikož hranice tábora je střežena proti příšerám, nejdříve začarovanou borovicí, poté drakem Peleem. Děti jsou zde přiřazeny k jednotlivým srubům podle jejich božského rodiče. Srubů je dvanáct, protože takový je i počet hlavních olympských bohů. V táboře se nacházejí jahodové plantáže, jahody se pěstují na prodej do newyorských restaurací i pro Olymp. Daří se jim tu hlavně proto, že vedoucí tábora je pan D, neboli bůh vína a vegetace Dionýsos, který tuto roli dostal jako trest za jeho zálety od otce Dia. Cheirón, syn Krona⁴⁸, vysoce vzdělaný a moudrý kentaur, učitel Iásona, Achillea i Hérakla, zde vykonává stále stejné povolání a učí mladé polobohy. Dalšími obyvateli campu je rovněž řada nadpřirozených bytostí jako satyrové, nymfy, pegasové apod.

4.1.2 Olymp

Řečtí bohové sídlili na hoře Olymp, vysoké 2911 m, která se nacházela v hraniční oblasti mezi Thesálií a Makedonií nad údolím řeky Péneiu. Na nejvyšším temeni hory sídlil

---

⁴⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 72.

⁴⁸ Kronos byl Titán, syn boha nebe Urana a bohyně země Gáie. Železným srpem zbavil svého otce mužství a převzal vládu nad světem. Svě vlastní děti spolykal ihned po narození, protože podle věštby jej měl jeden ze synů zbavit moci. Tak se i stalo, neboť nejmladší syn Zeus byl zachráněn před spolknutím matkou, ta Kronovi podstrčila místo něj kámen. Zeus přinutil Krona sourozence vyvrhnout a poté nastal desetiletý boj nazývaný „soubor Titánů“, v němž Zeus Krona porazil a svrhl jej společně s některými Titány do hlubin Tartaru. Zeus a jeho bratři, Poseidon a Hádes, si rozdělili vládu nad světem. HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003, s. 154. V této sérii se Kronos opět stává úhlavním nepřítelem Olympánů a prostřednictvím polobohů a některých příšer i Titánů se pokouší je svrhnout a znovu vládnout světu.

nejvyšší řecký bůh, bůh nebes Zeus, v mladší verzi mýtů se zde měl nacházet Diův palác, v němž Zeus bydlel s ostatními bohy.⁴⁹ Riordanův Olymp se z tohoto řeckého umístění přesunul do New Yorku, konkrétně do 600. patra Empire State Building.⁵⁰ Tato budova je neodmyslitelně spjata s USA, je jejím charakteristickým prvkem stejně jako Eiffelova věž v Paříži. Není tedy divu, že Riordan zvolil právě tento symbol pro sídlo přestěhovaných olympských bohů.

„Stál jsem na úzkém kamenném chodníčku přímo ve vzduchu. Pode mnou byl Manhattan. Viděl jsem ho jako z letadla. Bílé mramorové schody přede mnou se táhly po hřebenu mraků do nebe. Putoval jsem pohledem na konec schodiště a můj mozek nedokázal pochopit, co tam vidí. (...) Z vršku mraků se zvedal vrchol hory bez špičky, temeno bylo pokryté sněhem. Ke svahu hory se lepily desítky patrových paláců – město sídel – a všechny měly kryté bílé sloupořadí, zlacené terasy a bronzové koše na oheň, zářící tisíce ohňů. K vrcholu, kde se na sněhu leskl největší palác, se ostře vinuly cesty. Ve vratce usazených zahradách rostly olivovníky a kvetly růžové keře. Rozeznal jsem trh pod širým nebem, plný pestrobarevných stanů, kamenný amfiteátr, vybudovaný na jedné straně hory, hipodrom a koloseum na druhé. Bylo to staré řecké město, jenže neleželo v rozvalinách. Bylo nové, čisté a barevné, podobně musely vypadat Athény před pětadvaceti staletími.“⁵¹

Percy dále líčí, že za ústředním nádvořím se nachází trůnní sál s masivními sloupy a kupolí, pozlacenou pohyblivými souhvězdími. Zde se nalézá dvanáct trůnů uspořádaných do tvaru obráceného U, stejně jako sruby v Táboře polokrevných, které náleží hlavním bohům řeckého pantheonu: Diovi, Héře, Poseidonovi, Athéně, Areovi, Hermovi, Afroditě, Hefaistovi, Artemidě, Apollónovi, Dionýsovi, Démétér.⁵²

4.1.3 Podsvětí

Na rozdíl od řady jiných náboženství neznali Řekové nebe a peklo. Spíše věřili na různé formy posmrtného života. Nejčastěji se setkáváme s podsvětím, Hádem. Zde vládl Hádes, bratr Dia a Poseidóna, který na Olymp docházel zřídka, protože jeho pochmurná

⁴⁹ SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 435.

⁵⁰ Budova byla postavena v letech 1929–1931, měří 443 m, má 102 podlaží, navrhl ji William F. Lamb. Více na oficiálních stránkách budovy. Dostupné z: <https://www.esbnyc.com/>.

⁵¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 359–360.

⁵² Jejich výčet není pevně určený, byl několikrát revidován. Dionýsos byl mezi olympské bohy začleněn dodatečně, Démétér někdy chyběla a místo ní byla Hestie.

říše byla protikladem k nebeskému Olympu. Aby byl přechod do podsvětí hladký, museli být mrtví pohřbeni s přiměřenými obřady. Do Hádu doprovázel mrtvé Hermes Psychopompos (průvodce duší do podsvětí). Charón, převozník v podsvětí, je převezl za minci (obolos) přes pekelné řeku Styx (řeku nenávisti), Acherón (řeku utrpení), Léthé (řeku zapomnění), Kókýtos (řeku žalob) a Flegethon (řeku ohně).⁵³ Příchozí do podsvětí byli souzeni třemi soudci: Mínósem a Rhadamanthysem, dvěma bývalými králi na ostrově Kréta, a Aiakosem, králem aigínským. V podsvětí byla určitá místa, kde si zatracenci jako Tantalos či Sisyfos⁵⁴ odpykávali věčná muka za své zločiny. Stateční bojovníci a několik málo dalších vyvolených přicházelo do elysia (též elysejská pole nebo ostrovy blažených), kde se těšili věčnému a šťastnému posmrtnému životu. Ostatní zemřelé duše zde netečně bloudily bez radosti i žalu na asfodelových loukách. K podsvětí patřil i Tartaros, určitý druh pekla, jenž se nacházel v nejhlubší a nejtemnější části.

Z Hádivy říše nebylo úniku; kdo se o to pokusil, padl za oběť strašlivému trojhlavému psu Kerberovi. Pouze několik smrtelníků vstoupilo do podsvětí jen načas, aby zde splnili nějaký zvláštní úkol, např. Hérakles, Orfeus, Odysseus, Aeneis, Psyché.⁵⁵

Rovněž Percy se musí v prvním dílu série vydat do podsvětí, aby přinesl od Háda ukradený Diův blesk, symbol jeho moci, a zachránil svou matku, kterou unesl právě bůh podsvětí. Vyráží tak z Tábora polokrevných napříč americkými státy do Kalifornie, Los Angeles, Nahrávacího studia DOA. Zde najdou studio, kde sedí na chodbě duše mrtvých a u pultu hlídače, Charóna, který má velmi v oblibě zlaté mince, aby měl na drahé obleky. Právě díky pytlíku zlatých drachen (platidlo v řeckém světě) se Percymu, jeho kamarádce Annabeth, dceři Athény, a satyroví Groverovi podaří Charóna podplatit, aby je pustil do podsvětí a převezl je přes znečištěnou řeku Styx. „*Vy lidé do ní tisíce let házíte všechno možné, když ji přejíždíte – naděje, sny, nikdy nesplněná přání. Bezohledné nakládání s odpady, pokud vás to zajímá.*“⁵⁶ Na soudcovských stolicích se střídají král Mínós, Thomas Jefferson a Shakespeare.

---

⁵³ AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007, s. 67.

⁵⁴ Tantalos pohostil bohy svým zabitým synem Pelopem a za tento hrůzný čin byl odsouzen k věčnému trestu, kdy se nemůže najíst ani napít, i když vše má nablízku. Sisyfos byl velmi lstivý a několikrát obelstil bohy (záletného Dia udal manželovi, boha smrti Thanata zavřel do sudu, dokonce přesvědčil Háda a Persefonu, aby jej propustili z podsvětí). Nakonec však byl strašlivě potrestán: věčně musí valit balvan do kopce, a když je těsně pod vrcholem, pokaždé se balvan skutálí dolů a Sisyfos musí začít znovu.

⁵⁵ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003, s. 102-105.

⁵⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 311.

Přes Kerbera, trojhlavého rotvajlera, se kamarádi dostanou díky červenému gumovému míčku, který mu párkrát hodí a udělají si z něj „kamaráda“.

V podsvětí se dále projdou asfodelovými poli, uvidí z dálky elysejská pole a věčné zatracení, až nakonec dospějí k Hádovu paláci. Ten je obehnán vnější zdí, na jejíchž branách jsou rytiny představující scény smrti. Uvidí Persefoninu zahradu. „*Pestré houby, jedovaté keře a zvláště světélkující rostliny, rostoucí bez slunečního světla. Chybějící květiny byly nahrazeny drahými kameny, hromadami rubínů velkých jako moje pěst a hroudami neopracovaných diamantů. Tu a tam stály medúziny sochy jako ztuhlí hosté na nějaké zahradní slavnosti – zkamenělé děti, satyrové a kentauři. Všechny se nepřírozeně usmívaly.*“⁵⁷ Samotný palác z bronzu a černého mramoru hlídají kostry bývalých vojáků z různých historických období. Percy a jeho přátelé se z podsvětí nakonec dostanou, zachrání je kouzelné perly darované Poseidonem, Percyho otcem. Percy rovněž nalezne ukradený blesk, který vrátí Diovi, a zachrání i svou matku.

4.1.4 Moře nestvůr

Toto moře je opět vymyšleným konceptem samotného Riordana. Objevuje se ve druhém díle série, který je i pojmenován *Moře nestvůr*. Autor vytváří tento prostor, aby měl kam zasadit děj druhého příběhu. V něm onemocní začarovaná borovice, která chrání území Tábora polokrevných, a zároveň se ztratí Percyho kamarád satyr Grover, který šel hledat ztraceného boha přírody Pana. Percy, jeho nevlastní bratr kyklop Tyson a Annabeth, během cesty se k nim připojí i Clarissa, dcera boha války Area, se tak vydávají na záchrannou výpravu za zlatým rounem, které může uzdravit borovici, a Groverem, kterého vězní kyklop Polyfémus. Obojí se nachází právě v moři nestvůr. „*To moře, kterým plul Odysseus a Iáson a Aeneas a všichni ostatní. (...) Moře nestvůr je moře, kterým proplouvají všichni hrdinové při svých dobrodružstvích. Bývalo to Středozevní moře, ano. Ale stejně jako všechno ostatní i tohle mění polohu podle toho, jak se mění centrum západní moci.*“ Percy se Annabeth ptá, jak je možné schovat moře plné nestvůr, že by si toho jistě všimli smrtelníci. „*Jistěže si všimli. Nerozumí tomu, ale vědí, že je na té části oceánu něco divného. Moře nestvůr teď leží u*

---

⁵⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 329.

východního pobřeží Spojených států, severovýchodně od Floridy.“⁵⁸ Myslí tím bermudský trojúhelník.

Bermudský trojúhelník není schváleným a uznaným zeměpisným názvem. Je to prostor nacházející se mezi Miami na Floridě, Portorikem a Bermudami na pomezí Mexického zálivu a západního Atlantiku. Oblast je opředená řadou pověstí, záhad a nevysvětlitelných jevů, údajně se zde ztrácí letadla a lodě nebo nacházejí lodě bez posádky,⁵⁹ tudíž přímo ideální místo pro umístění Moře nestvůr.

Percy s družinou zde zažívá mnoho dobrodružství, ze kterých uniká vždy jen o vlasek, stejně jako Odysseus. Musí čelit Charybdě a její sestře Skylle, mezi kterými leží jediná cesta do Moře nestvůr. Příšera Skylla má 12 dlouhých nohou, šest dlouhých krků a na nich šest odpudivých hlav. Charybdis třikrát denně nasává vodu obrovským vírem do svého chřtánu, aby později všechno opět vypouštěla. Ubytují se v lázeňském středisku u K. K., alias na ostrově Kirké, proslulé a mocné kouzelnice. Když sem připlul Odysseus, proměnila jeho lodníky v prasata, Percyho promění na morčátko. Zachrání ho až duchapřítomnost Annabeth. Percy naopak zachrání Annabeth před voláním Sirén, bytostem podobným ptákům s dívčí hlavou, které vynikají čarokrásným zpěvem a lákají námořníky a jejich lodě na skaliska.

Přes všechny tyto nástrahy moře se jim podaří doplout na ostrov kyklopa Polyféma, který vlastní zlaté rouno a vězní Grovera. Družina nakonec společnými silami Kyklopa porazí, obejdou i jeho masožravé ovce střežící rouno a slavně se navrátí do tábora.

4.1.5 Labyrint

Labyrint (z řeckého labyrinthos) byl původně řecký název pro předhistorické paláce na Krétě, v nichž se často vyskytoval obraz dvojité sekyry (labrys), kultovního předmětu, který hrál významnou úlohu v krétském náboženství. Krétské paláce byly obvykle velmi rozsáhlé (i o několika poschodích) a bývaly rozděleny na velké množství menších místností, spojovaných chodbami a vnitřními dvory. Orientace v nich byla nesnadná. Proto nabyl termín labyrint významu „bludiště“. Moderní vědci ale přesněji definují pojmy bludiště a labyrint. To první je

---

⁵⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 102.

⁵⁹ *Záhada bermudského trojúhelníku* [online]. 21. 6. 2004 [cit. 27. 4. 2020] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20071127145916/http://www.national-geographic.cz/detail.asp?id=624>.

pro ně skládanka v podobě složitých a spletitých cest s možností zvolit si cestu a směr, zatímco to druhé má do svého středu pouze jedinou správnou cestu.⁶⁰

Nejznámější labyrint z řeckých mýtů byl postaven pod palácem Knóssos krétskému králi Mínóovi legendárním vynálezcem a řemeslníkem Daidalem. Toto dílo obýval Minotaurus, napůl býk a napůl člověk, obluda zplozená ze spojení manželky Mínóa Pasiay a bílého býka věnovaného Poseidonem. Jednou za devět let mu bylo posláno sedm athénských chlapců a sedm dívek. Tuto tradici ukončil za pomoci Ariadniny nitě athénský hrdina Théseus. Daidalos, který Ariadně poradil, byl ale uvězněn i se svým synem Ikarem ve svém vlastním díle, v labyrintu. Daidalos nakonec dokázal i se svým synem z Kréty za pomoci vlastnoručně zhotovených křídel uprchnout, ačkoli Ikaros k cíli nedoletěl. Vynálezce našel útočiště na Sicílii, kde mu je poskytl král Kókalos. Zde ho Mínós lstí objevil, Daidalos však zavedl do koupelny potrubí s vařící vodou a král následnou koupel nepřežil.⁶¹

Riordan opět uchopil tento mýtus, přetvořil ho v něco většího a umístil ho do amerického prostředí. Obraz labyrintu se vyskytuje ve čtvrtém díle s titulem *Bitva o labyrint*. V tomto příběhu se Percy s přáteli musí vydat do zmíněného prostoru, aby našli vynálezce Daidala a přesvědčili ho, aby jim pomohl se v labyrintu orientovat. Hrozí totiž, že tábor bude napaden Kronovou armádou právě jedním vstupem nacházejícím se na táborovém území. „*Labyrint leží pod povrchem světa smrtelníků jako nějaká druhá kůže. Roste tisíce let, proplétá se pod západními městy, spojuje všechno pod zemí. Labyrintem se dostaneš kamkoli.*“⁶² Zároveň je plný strašlivých pastí, slepých uliček, iluzí, domovem šílených nestvůr.⁶³ Samotný charakter labyrintu své návštěvníky klame, neboť jeho stěny se často mění jak vzhledem, tak i polohou. Některé chodby se zužují nebo rozšiřují, dveře a vstupy se zavírají nebo otvírají.

Percyho skupina narazí v labyrintu na různé řecké mytologické tvory. Z rukou Kampé, krvelačné dračice od pasu nahoru s ženským tělem, žalárnice kyklopů a obrů, zachrání storukého obra Briara. Navštíví ranč Trojité Gé, kde Géryon, trojtělý obr, obchoduje s kouzelnými tvory. Stáda dobytka mu hlídá dvouhlavý pes Orthos a mohutný obr Eurytión. Aby mohla skupina pokračovat v cestě, musí tady Percy splnit úkol, vyčistit Aigeovy koňské stáje, což se mu stejně jako Heraklovi povede. Poznává se se sfingou, nestvůrou s hlavou ženy a

⁶⁰ SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 328.

⁶¹ HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003, s. 74-75, 168-171.

⁶² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 57-58.

⁶³ Minotaura porazil Percy v prvním dílu série, v tomto světě labyrint neobývá.

tělem obrovského lva, která střeží cestu dál a pustí jenom toho, kdo správně odpoví na její hádanky.

Cestu labyrintem jim nakonec pomůže najít smrtelná dívka Rachel Dareová, která dokáže díky svému daru prohlédnout iluze a léčky a nalézt tak správnou cestu. Daidala v jeho pracovně uprostřed labyrintu nenaleznou, musí však utéct před Kronovými služebníky. Z ničeho nic se Daidalos objeví na pomoc v táboře, který bojuje s Kronovou armádou. Tu se jim podaří porazit a zahnat zpátky do labyrintu. Daidalos se v závěru knihy rozhodne dobrovolně odejít do podsvětí, a jelikož je jeho životní síla spojená s jeho dílem, když zemře, zemře s ním i labyrint. „*Země zaduněla – to zemětřesení nejspíš pocítili ve všech velkých městech po celé zemi – a prastarý labyrint se zhroutil.*“⁶⁴

4.2 Bohové – postavy nesmrtelné a malicherné

Řecká mytologie je svým základem naturalistická, vychází především z přírody a samotného pozemského života. Staří Řekové personifikovali každý aspekt svého života, ať už šlo o věci přírodní, či kulturní. Země, řeky, hory, přírodní úkazy byly považovány nejen za součást přírody, ale zároveň byly ztotožňovány se svými mýtickými postavami. Stromy opatrovaly dryády, strážkyněmi vodních pramenů se staly nymfy a řeky splynuly s říčními bohy. Řečtí bohové byli postupně antropomorfizováni, tzn. chápáni v lidské podobě, a stávali se nesmrtelnými. Časem bylo stvořeno nepřeborné množství různých pozemských, mořských či nebeských bohů a bohyň. Každý z nich měl vliv na určitou přesně vymezenou oblast života. Dvanáct nejdůležitějších bohů přebývalo na Olympu, jak už bylo vysvětleno v předchozí části.⁶⁵

Bohové řecké civilizace byli svými věřícími považováni také za vlivné pozemské vládce. Lidé přičítali své úspěchy náklonosti bohů, životní nezdary jejich nepřizni, způsobené nedostatečně prokázanou úctou, ať se tak dělo úmyslně, či nevědomky. Přízeň bohům bylo možné získat modlitbami nebo oběťmi. Oni však nad člověkem nebděli neustále. Olympští bohové byli náladoví, žárliví a hašteřiví. V porovnání s životem lidí se jejich život zdál být malicherný a jednotvárný. Proto v mýtech velmi rádi zasahovali nepřímo do bytí obyčejných lidí a měli vliv na chod událostí. Měli zde své oblíbence, které podporovali, a naopak

---

⁶⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 356.

⁶⁵ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 7-8.

vystupovali nepřátelsky proti oblíbencům jiných bohů, které neměli v oblibě. Řecký filozof Xenofanés (6 st. př. Kr.) napsal: „*Homér a Hésiodos připsali bohům vše, co je u lidí hanebné a opovržením hodné – krádež, cizoložství a vzájemné podvádění.*“⁶⁶

Riordan ve své sérii řecké mytologické bohy a bohyně modernizuje, jelikož je potřebuje zasadit do moderního amerického světa a přimět je, aby zapadly do prostředí příběhu. Ponechává jim však jejich vesměs nepřilíš dobré vlastnosti, jak si je čtenář může pamatovat z klasické literatury anebo od Petišky. I zde jsou bohové nedůtkliví, hodně ješitní, svárliví, bezohlední a závistiví, s lidmi a především svými dětmi zacházejí jako s figurkami na šachovnici, mezi sebou si ustavičně lžou a podvádějí se. „*Důstojní bohové by podle mě nebyli tak zajímaví. Jejich příběhy nás oslovují proto, že se v bozích vidíme. Mají všechny naše chyby, ačkoli často přehnané. Nechtěl bych, aby byli jiní.*“⁶⁷

Tak je Dionýsos, bůh vína a vegetace, vykreslen jako malý, obtloustlý muž, s vodnatýma očima a kudrnatými vlasy, oblečený v havajské košili s tygřím vzorem, který má problémy s alkoholem.⁶⁸ Ares, bůh války, vypadá jako drsný motorkář v koženém oblečení, krutým výrazem, mastným ježkem na hlavě pokrytým jizvami, jehož zajímá jenom jak vyvolávat rozpory, obzvláště v rodině⁶⁹, a dávat si dostaveníčka s Afroditou.⁷⁰ Apollón putuje po obloze v červeném kabrioletu Maserati Spyder a vypadá jako nějaký model z časopisů a podle toho se i chová.⁷¹ Bohyně krásy Afrodita je tak oslnivá, že si Percy ani nedokáže vybavit její vzhled, zároveň je ale také zahleděná do sebe, miluje telenovely a výpravy za pravou láskou.⁷² Vládkyně Héra připomíná obyčejnou „mámu“, navštěvuje společně s manželem Diem sezení v manželské poradně, aby probrali své city a pochopili se a vyřešili Diovy časté zálety. Jelikož je bohyní manželství, je jejím cílem udržení „dokonalé rodinky“ Olympanů pohromadě za každou cenu.⁷³ Hefaistos vypadá jako mechanik v kombinéze celé od oleje a špíny, nohu má v kovové ortéze, ruce jako baseballový hráč, hlavu znetvořenou a vyboulenou, je v jednom kuse zamračený a osamělý.⁷⁴

---

⁶⁶ KRAMER, Samuel Noah, ed. *Mytologie starověku*. Praha: Orbis, 1977, s. 208.

⁶⁷ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Pevnost. 2009, č. 2, s. 13-14.

⁶⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 72.

⁶⁹ „*Odjakživa říkám: nic se nevyrovná koukání na to, jak se příbuzný mydlí mezi sebou.*“ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 345.

⁷⁰ Tamtéž, s. 243.

⁷¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 57.

⁷² Tamtéž, s. 202.

⁷³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 118.

⁷⁴ Tamtéž, s. 204-205.

Bohové a bohyně nechávají své polokrevné děti smrtelnému rodiči a příliš se o ně nezajímají.⁷⁵ Dokonce se k některým ani nepřihlásí, údajně proto, že nemají čas, nebo jsou jim lhostejní. Hlásí se k nim až tehdy, když potřebují, aby za ně bojovali v jejich válkách nebo vykonali nějaký úkol. To je hlavním tématem celé série. Percy je Poseidonův syn, otec se k němu přihlásí ale až v momentě, kdy je jeho bratrovi Diovi ukraden mistrovský blesk, symbol jeho moci, a on je označen za zloděje. Percy je tedy nucen vydat se na výpravu, kde by dokázal, že Poseidon jeho prostřednictvím blesk neukradl, a najít opravdového viníka. Zjistí, že za vším stojí Kronos, který se pokouší povstat z Tartaru s pomocí polokrevného chlapce Luka, syna Hermova, posla bohů. Ten svého božského otce viní z nezájmu, netečnosti a nelehkého dětství, kdy musel vyrůstat s bláznivou matkou sám. A tak se přidá ke Kronově armádě, aby zničil Olymp a s ním i všechny olympské bohy.

Vztahy mezi rodiči a jejich polokrevnými dětmi jsou v sérii složité, stejně jako by tomu bylo v normálním světě. Některé polobožské děti vycházejí se svými rodiči, ať už božskými či smrtelnými, bez problémů, někteří s nimi bojují a jiní se snaží nalézt společnou cestu. Riordan tím chtěl nepochybně ukázat, že všechny rodinné vztahy jsou komplikované a je nutné na nich neustále pracovat. Zároveň tím chtěl čtenáři své dětské hrdiny přiblížit tím, že jim demonstruje, že s rodiči to může být všelijaké, ale hlavní je komunikace. Proto v závěru série Percy odmítne nesmrtelnost jako dar za své zásluhy ve vyhrané bitvě. *„Chci, abyste ode dneška pořádně uznávali děti bohů. Všechny děti všech bohů. Kronos by nepovstal, kdyby nebylo spousty polobohů, kteří měli pocit, že je rodiče opustili. Měli vztek, připadali si opuštění a naštvaní a měli k tomu důvod. (...) Už žádné neurčené děti. Chci, abyste slíbili, že se ke svým dětem přihlásíte – ke všem svým polobožským dětem – dřív, než jim bude třináct. Nezůstanou ve světě samy napospas nestvůrám. Chci, aby byly určeny a přivedeny do tábora, aby mohly pořádně trénovat a přežít.“*⁷⁶ Všichni bohové mu to slíbí, uznají, že není moudré ignorovat své děti, neboť to byla strategická slabost v této válce. Ale Hermes poté v soukromém rozhovoru Percymu řekne, že se sice všichni pokusí slib dodržet a možná to nějakou dobu vydrží, ale že bohové nikdy na dodržování přísah nebyli, nakonec na to jako obvykle zapomenou.⁷⁷

---

⁷⁵ Na konci série se však ukáže, že tomu tak v případě některých bohů není. Jenom je svazuje prastarý zákon, podle kterého nesmějí zasahovat přímo do záležitostí smrtelníků, i kdyby sebevíc chtěli.

⁷⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 376-378.

⁷⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 382-383.

Nicméně tyto vztahy nejsou hlavním předmětem této části práce, i když by si bezesporu zasloužily detailnější zamyšlení a budou u jednotlivých zvolených postav rovněž nastíněny. V této podkapitole se zaměříme na to, jak jsou jednotliví bohové pojati, modernizováni v této sérii, jaké jsou jejich atributy (vlastnosti, vzhled a předměty).⁷⁸ Vybráni budou tři ústřední a důležití bozi v Percyho příběhu.

4.2.1 Poseidón

Tento bůh představuje ve vybrané sérii jednu ze stěžejních postav, protože mladý hrdina Percy je jeho polokrevným synem. I když podle starověkého mýtu o Perseovi je jeho otcem Zeus, Riordanovým oblíbencem je právě tento bůh, protože má rád moře, jak uvádí v jednom rozhovoru.⁷⁹

V řecké mytologii byl Poseidón bohem zemětřesení, moří a bouří. Jeho otcem byl Kronos a matkou Rheie, měl dva bratry Dia a Háda, s nimiž si rozdělil vládu nad světem. Poseidón sídlil v nádherném paláci v Aigách na dně moře. Za ženu měl Amfitrité, s níž měl syny Tritóna, Polyféma, Anatia, Pegase, ale s jinými ženami měl více potomků.⁸⁰ Obvykle je zobrazován s trojzubcem, jeho výraz bývá divoký, má rozčuchané vlasy a dlouhý plnovous. Dalšími jeho atributy jsou delfín, kůň (rád se zdržuje u řek a pramenů), býk (symbol burácejících vln). Poseidón prý sám koně stvořil a naučil lidi, jak mají koně krotit a chovat. Byl také patronem koňských závodů. Dále je mu zasvěcena borovice, její jehličí připomíná barvou moře a z jejího dřeva se staví lodě.⁸¹

Nejnámější je jeho rozepře s Athénou o nadvládu nad Athénami. Zvítězit měl ten, kdo dá městu lepší dar. Poseidón dal vytrysknout prameni na Akropoli, Athéna stvořila olivovník, jehož olej byl zapotřebí ke svícení, k vaření a byl důležitý pro obchod. Olej byl pro

---

⁷⁸ Ve výtvarném umění znak přidělený určité osobě, který ji odlišuje od ostatních osob. Velký počet antických bohů vedl k tomu, že byli charakterizováni určitým atributem, např. nějakým předmětem, rostlinou či zvířetem. Pro Řeky nebyl atribut jen poznávacím znakem, nýbrž vypovídal i o povaze boha. LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. Praha: Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1588-8, s. 33-34.

⁷⁹ GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Pevnost. 2009, č. 2, s. 14.

⁸⁰ SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 491-492.

⁸¹ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 187-189.

lid drahocennějším darem, a tak bylo město nazváno Athény a na akropoli byl postaven chrám zasvěcený této bohyni.⁸²

V prvním dílu série se Percy setká se svým otcem až na konci příběhu, kdy přinese na Olymp ukradený blesk. Popisuje jej těmito slovy: „*Připomínal plážového tuláka z Key West na Floridě. Měl kožené sandály, khaki bermudy a košili značky Tommy Bahama, posetou kokosy a papoušky. Pleť měl opálenou dohněda a ruce zjizvené jako nějaký rybář ze starých časů. Byl černovlasý jako já. Ve tváři stejný rozladěný výraz, který mi vždycky zajistil nálepku rebela. Ale jeho oči barvy mořské zeleně jako ty moje lemovaly vrásky od slunce, které mi prozradily, že se taky hodně usmívá.*“⁸³ Seděl na trůně, který se podobal židli rybáře z širého moře, otočný typ s černým sedadlem a zabudovaným pouzdem na rybářský prut, místo něj tam měl však bronzový trojzubec.

Poseidonův vztah k Percymu je v této knize velmi nejednoznačný. Uzná ho za vlastního až tehdy, když Percyho potřebuje, zároveň se však čtenář dozvídá, že je to možná proto, aby ho chránil. Podle dávného proroctví totiž dítě Velké trojky, tedy Dia, Poseidóna a Háda, zachrání nebo zničí Olymp.⁸⁴ A tak si tito tři bohové přísahají, že nezplodí žádného dalšího poloboha. Jenomže, jak to s bohy bývá, ani jeden slovo nedodrží. Percy je ale první, na kterého se „přijde“.

V různých dobrodružstvích a výpravách Percymu otec pomáhá, když o to požádá. Dá mu kouzelné perly, které ho zachrání z podsvětí, přivolá hipokampy, vodní koně, pošle mu nevlastního bratra Tysona. Ale z jejich vztahu je cítit, že ani jeden si tím druhým není jist. Ve druhém díle má Percy pocit, že ho otec opustil, a nejdřív mu zazlívá, že mu poslal bratra, který je kyklop a že se mu všichni smějí. Hermés mu však říká: „*Kdybychom měli zasahovat pokaždé, když mají potomci nějaký problém ... no, to by jen vyvolalo další problémy a další zášť. Ale věřím, že pokud o tom budeš trochu přemýšlet, pochopíš, že Poseidón si tě opravdu všímá. Vyslyšel tvé prosby.*“⁸⁵ Nicméně v dalších kontaktech a setkáních je jasné, že si Poseidón Percyho oblíbil, což mu i na konci čtvrtého dílu sám řekne. K patnáctým narozeninám mu daruje ježovku, písečný dolar, jež Percymu později velmi dobře poslouží.

---

⁸² AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007, s. 55.

⁸³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 362.

⁸⁴ „*Až polokrevného od Velké trojice pozná svět a až přes nástrahy osudu oslaví šestnáct let, vše kolem upadne do spánku hlubiny bezedné a duši hrdiny pak čepel prokletá rozetne. Jedinou volbou v ten poslední jeho den na věky Olymp je spasen, či vyhlazen.*“ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 63-64.

⁸⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 282.

V posledním díle se Poseidónův zjev změnil, vypadá jako o čtyřicet let starší muž, stařec s rozčepýřenými vousy a šedými vlasy. „*Vypadám stejně jako moje říše, a ta je na tom zrovna teď dost bledě.*“⁸⁶ V tom okamžiku totiž bojuje s Okeanem, Titánem hlubokých vod a proudů. Boj je však pouze záminka, aby se nemohl přidat k ostatním Olympanům, kteří čelí Týfónovi, otci všech nestvůr (doslovně „vířící vítr“), který táhne na Olymp s cílem zničit jej. Na Percyho žádost se Poseidón přidá k ostatním za cenu zničení svého paláce, a díky tomu Olympané společně porazí Týfóna. Na úplném konci série Percymu poděkuje a uzná, že i bohové se mohou pár věcem od svých dětí přiučit.⁸⁷

4.2.2 Hermés

Důmyslný, lstivý a důvtipný bůh, sloužil jako spolehlivý posel bohů. Byl synem Dia a nymfy Maiy, dcery Atlanta. Hermovými syny byli prý prohnáný zloděj Autolykos, děd Odysseův a bůh Pan. V den svého narození vylezl z kolébky a vynalezl lyru natažením strun na želví krunýř, proto byl považován za ochránce různých uměleckých soutěží. Apollónovi daroval lyru a za to dostal další božské schopnosti; zlatou berlu štěstí a bohatství a radu, aby se od okřídlených věštných nymf naučil věšteckému umění. Hermés také vymyslel syrinx, který s ním Apollón vyměnil za dlouhou zlatou hůl, jež používal k hlídání stáda. Jednou Hermés touto holí odtrhl od sebe dva zápasící hady, kteří se potom obtočili kolem hole. To se pak stalo Hermovým symbolem moci společně s okem prozřetelnosti nahoře. Byl také bohem cest a hranic, ochránce zlodějů i průvodcem po strmých horských cestách, ochránce pocestných, hlasatelů a nakonec průvodce duší do podsvětí, patron řečnictví. Řekové ho považovali za vynálezce abecedy, hudby, astronomie, měř, vah a tělocviku.⁸⁸ Jako posel bohů byl zobrazován v podobě štíhlého mladíka, který nosí klobouk širák nebo čapku s křídly a okřídlené opánky. V ruce drží berlu (kérykeion, lat. caduceus) ovinutou dvěma hady ve tvaru neúplné osmičky, již ukazuje cestu nebo sesílá sny. Jako bůh štěstí byl zobrazován často s měšcem peněz.⁸⁹

V Riordanově světě provozuje Hermés podnikání – Bleskovou Hermovu dodávkovou službu a Noční expresní službu, kde si každý z nadpřirozeného světa může cokoli nechat přepravit v podstatě kamkoli. Místo hole má mobil s hady, jejichž jména zní Martha a George

⁸⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 43.

⁸⁷ Tamtéž, s. 403.

⁸⁸ SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 230.

⁸⁹ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 104-106.

a kteří se neustále hádají o slovo. Percy ho líčí jako chlápka v krátkých nylonových běžeckých kalhotách a v tričku s emblémem newyorského městského maratonu, štíhlého a vysportovaného s prošeďivělými vlasy a uličnickým úsměvem.⁹⁰ Jindy jako chlápka v pošťácké uniformě s cestovatelskou přilbou a poštovním vakem přes rameno.⁹¹

Tento bůh se objeví ve druhém díle, kde vyšle Percyho na záchrannou výpravu a daruje mu termosku naplněnou větry ze čtyř koutů země, která Percyho skupině poslouží jako motor ke člunu, a žvýkáci citronové multivitaminy ve tvaru Minotaura, které mu zase pomohou na ostrově Kirké.⁹² Percymu takto pomůže, jelikož doufá, že během cesty se mu podaří zachránit i jeho syna Luka, který sešel ze správné cesty hrdiny a stal se nepřitelem bohů. Hermés je v této sérii velice zajímavou a rozporuplnou postavou. Je mu nejdříve vyčítáno, že se nestaral o svého syna Luka a ten kvůli tomu přešel na stranu zla, poté se však čtenář dozvídá, že Lukovu matku miloval, o syna se zajímal a hodně toho obětoval. Percymu říká, že nejtěžší je nesmět pomáhat vlastním dětem. „*Můj drahý mladý bratranče, pokud jsem se za ty věky něco naučil, pak to, že se nedokážeš vzdát rodiny, i když ti to ta rodina ulehčuje. Nezáleží na tom, jestli tě nenávidí, nebo ti škodí, nebo prostě jenom nedoceňuje tvého génia, když jsi vynalezl internet...*“⁹³ A i když ví, jak hrozný osud může jeho dítě potkat, nemůže do něj příliš zasáhnout. „*Děti bohů si musí najít vlastní cestu.*“⁹⁴ Luke ale nakonec udělá správnou věc a stane se v okamžiku smrti hrdinou, když se vzepře Kronovi a zabije ho. Hermés mu poté dává poslední požehnání.

4.2.3 Artemis

Byla dcera Dia a bohyně plodnosti Létó, sestra dvojčete Apollóna (Létó je porodila na ostrově Délu). Podobně jako její bratr je bohyně světla, ale jemnějšího světla měsíčního. Zeus jí daroval luk a šípy, Pan smečku loveckých psů. Milovala lov a divokou přírodu. Přinášela plodnost ženám i zvířatům, jako bohyně pomáhala při porodech, ale byla i zdatná lovkyně, jejíž šípy přinášely rychlou smrt. Byla krásná, ale zároveň nedůvěřivá a citlivá na své lovecké umění. Artemis bývala oslavována buď jako bohyně svateb, jako živitelka nebo jako bohyně

⁹⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 112.

⁹¹ Tamtéž, s. 281.

⁹² Odysseus, neméně lstivý než sám Hermés, dostal od Herma bylinu, díky níž byl imunní proti kouzlům nebezpečné čarodějky Kirké. AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007, s. 135.

⁹³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 119.

⁹⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 241.

plodnosti. Zároveň byla prezentována jako panenská bohyně s výrazným odporem k sexualitě. Mstila se každému, kdo ohrožoval její cudnost. Její doprovod tvořily podle mýtu nymfy, proto se soudilo, že se Artemis zdržovala u studánek, jejichž léčivá síla jí byla přičítána.⁹⁵ Tato vládkyně nad přírodou je zobrazována jako lovkyně s toulcem šípů v ruce a doprovázená zvěří, zvláště jelenem nebo laní. Oděná je jako lovkyně obvykle do krátkého, vysoko přepásaného šatu. Jako bohyně měsíce bývá zobrazena se závojem přes hlavu, na hlavě s půlměsícem a s pochodněmi v ruce.⁹⁶

V sérii se objevuje ve třetí knize s názvem *Prokletí Titánů*. Na začátku příběhu zachrání Percyho, Thálii, Annabeth a Grovera před mantichorou. Má kolem sebe družinu dívek – Lovkyň, lučištnic v pubertálním věku od deseti do čtrnácti let. Dále její družinu tvoří dvanáct bílých vlků. Ona sama vypadá na dvanáct, třináct let. Svůj věk vysvětluje tím, že se může přeměnit, v cokoli chce, avšak takhle má průměrný věk svých Lovkyň a všech mladých dívek, jichž je patronkou, než sejdou z cesty, tedy vyrostou a zamilují se. „*Měla kaštanové vlasy, sčesané dozadu do ohonu, a divné oči, stříbřitě žluté jako měsíc. Tvář měla tak překrásnou, až se mi tajil dech, ale tvářila se přísně a nebezpečně.*“⁹⁷ K Lovu (k její družině) se v tomto příběhu přidá i Bianca di Angelo, jedno z Hádových dvojčat (má bratra Nica), a později i Thálie, dcera Diova. Lovkyně jsou její služebnice, společnice, spolubojovnice, doprovázejí ji při jejích dobrodružstvích a stávají se nesmrtelnými, pokud tedy nepadnou v boji. Mohou se k ní přidat všechny ženy bez ohledu na jejich původ, musí se ale bohyni zaslíbit, zřeknout se společnosti mužů a přijmout věčné panenství.

Pro samotnou sérii je tato bohyně nepostradatelná, jednak se jí týká celá jedna kniha, jednak je důležitá pro další vývoj příběhu. Jako jediná z bohů totiž uvěří Percymu, že si Kronos buduje armádu a chce svrhnout Olymp, a rozhodne se ulovit nestvůru, která způsobí olympskou zkázu, a tím bude mít zároveň důkaz, kterým by přesvědčila radu bohů. Při lovu se však ztratí, Percy a jeho společníci se vydávají na výpravu na záchranu její a Annabeth, která se rovněž ztratí. Po cestě najdou i dotyčnou nestvůru, ukáže se, že se jedná o mládě Ophiotaury,⁹⁸ kterého pojmenují Bessie. Zjistí, že Artemidu vězní Luke a Atlas, Kronův

---

⁹⁵ SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 79-80.

⁹⁶ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 39-41.

⁹⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 36.

⁹⁸ Byl to tvor, který měl hlavu a přední nohy jako černý býk a ocas hada. Sudičky varovaly Dia, že kdokoli by zabil toto zvíře a obětoval jeho vnitřnosti v plamenech, získal by sílu zničit Olymp. Spojenec Titánů během souboje Titánů s Olympany tuto bestii sice zabil, ale než byly vnitřnosti obětovány, získal je orel, kterého poslal Zeus.

generál, v hoře Mount Tamalpais u San Franciska, kde se nachází Hora zoufalství. Zde se potkává obloha se zemí a Titán Atlas trpí pod nebeskou klenbou, kterou musí svými rameny podpírat jako trest za spolčení se s Titány. Toho se jim podaří znovu uvěznit a Artemidu i Annabeth zachránit. Na radě bohů se Artemis Percyho a ostatních zastane a přesvědčí bohy, že je nutné začít proti Kronovi jednat.

4.3 Hrdinové – postavy věčné a mladé

Mytologie antického světa sestává povětšinou z vyprávění o bozích a herojích: o jejich zrození a smrti, láskách a nenávisti, záštích a intrikách, vítězstvích a porážkách, činech tvůrčích i destruktivních. Od mýtů ostatních civilizací se ty řecké odlišují skutečností, že v nich převažují herojské příběhy nad příběhy o bozích. V antickém Řecku se věřilo, že v minulosti na území Řecka žilo pokolení lidí, kteří byli větší, silnější, odvážnější a krásnější než lidé. Byli to předkové nebo potomci svazků bohů se smrtelníky, kteří byli ale sami smrtelní. Héroové měli většinou za otce bohy, zatímco matkami byly smrtelné ženy. Perseus vzešel ze svazku Dia a dcery argejského krále Danaé, silný Hérakles Dia a manželky tírynthského krále Alkméné. Herojské příběhy mají mnohdy morální význam, často v nich hrdinové⁹⁹ pomáhali lidem v nouzi, bojovali s příšerami, plnili nespílitelné úkoly.¹⁰⁰

Každé společenství chtělo mít svého hrdinu, aristokratické rody si často nárokovaly původ po někom z héroů. Některá řecká města nebo sdružení rodů odvozovala od nich svá jména. V případě významného činu mohl dosáhnout herojských poct i člověk. Významné občany obec heroizovala buď jmenovitě (Sofoklés, Themistohlés, Pythagoras, Epikúros) nebo kolektivně (bojovníci od Marathónu, od Platají apod.).¹⁰¹

Podoba hrdiny se formovala tisíce let, hrdina se stal idolem, který má většinou typicky kladné vlastnosti, své dovednosti používá ke konání dobra a má potřebu chránit a ochraňovat společnost. Jeho činy se staly časem veřejně známými, jeho konání bylo vyprávěno dalším lidem a generacím, až došlo k vytvoření mýtu. Postupně docházelo k typizaci, jak charakterů

---

⁹⁹ Symboliku hrdiny dokládají na celém světě mýty a pověsti líčící boj s draky, obry a démony. Své síly čerpali ze dvou zdrojů, geneticky své síly zdědili po hrdinných předcích, nebo mýtický je získali od božského praotce. Řekové rozlišovali mezi anér, což byl prostě muž se všemi mužnými ctnostmi, a héros, což byl ochránce lidí božského původu a bránil kulturu a řád před hrožícím chaosem. LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. Praha: Euromedia Group, 2005, s. 162.

¹⁰⁰ AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007, s. 58.

¹⁰¹ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003, s. 106-107.

postav tak i motivů v hrdinských mýtech. Stálá produkce nových příběhů tvoří nové a nové hrdiny a jejich příběhy, ve kterých se však velmi často opakují předešlé osnovy a gesta. V mýtech o hrdinech se objevují určitá společná témata: pohození a návratu, nemanželský původ, strach z věštby, zachránění zvířaty, chudými lidmi, účast v bojích, návrat domů jako vítěze, porážení svých soupeřů, osvobození matky, povýšení na krále, založení města, smrt v mládí apod.

Touto problematikou a snahou nastínit jednotlivé vzory se zabývala řada teoretiků mýtů, např. vídeňský psychoanalytik Otto Rank (1884 – 1939, *Mýtus o zrození hrdiny*), americký mytograf Joseph Campbell (1904 – 1987, *Tisíc tváří hrdiny*) a anglický folklorista Lord Raglan (1885 – 1964, *Hrdina*).¹⁰² Zvolená knižní série nejlépe zapadá do modelu fantasy vycházející z mýtu, který podala Ivana Kuglerová ve svém příspěvku o podrobnějším propojení mýtu a fantasy.¹⁰³

Mýtické vzorce jsou jednou z cest, jak znovu nalézt původní hodnoty, ale uzpůsobené dnešnímu člověku. Touha po ideálu a opravdových hrdinech dovoluje člověku objevit řád v dnešním chaotickém světě.¹⁰⁴ Mladý hrdina se tak stává ve fantasy literatuře jedním ze základních žánrových motivů. Knižní hrdina ztělesňuje touhu čtenáře stát se rovněž hrdinou a právě fantasy umožňuje uniknout ze všedního světa a zažívat neuvěřitelná dobrodružství. V této poslední části se budeme věnovat ústřednímu hrdinovi série Percy Jacksonovi.

4.3.1 Percy Jackson

Percy je pojmenován po jednom z nejnámějších antických hrdinů, Perseovi, na rozdíl od něj je však synem Poseidóna. Na začátku příběhu je mu dvanáct let, během celé série ale dospívá v mladého muže, který na konci oslaví šestnácté narozeniny. Má stejně jako jeho otec tmavé vlasy, zelenomodré oči a štíhlou středně vysokou postavu. V prvním díle dostane meč, typickou zbraň, která vždy neodmyslitelně patří ke každému hrdinovi, v tomto případě Anaklusmos, Bouřlivý příval. Meč má podobu kuličkového pera, v okamžiku nebezpečí se však promění v lesknoucí se bronzový meč s dvojitým ostřím, držadlem obaleným kůží a

---

¹⁰² SEGAL, Robert A. *Stručný úvod do teorie mýtu*. Praha: ExOriente, 2017, s. 91.

¹⁰³ KUGLEROVÁ, Ivana. *Fantasy a narativa*. Interkom 1984 – 1999 [online]. 1999 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné z: <http://interkom.vecnost.cz/1999/19990972.htm#5>.

¹⁰⁴ Více o interpretaci hrdiny ZBIEJCZUKOVÁ, Irena. *Pojetí hrdiny ve fantasy literatuře*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Václav Vaněk, s. 31-32.

plochým jílcem, zdobeným zlatými cvoky. Cheirón ho nabádá, aby ho užíval jen proti nestvůrám. „Žádný hrdina by samozřejmě neměl ubližovat smrtelníkům, pokud to není absolutně nutné.“ Tento meč je ale vyroben z božského bronzu, který smrtelníkem projde jako duch. „Nejsou pro ten meč zkrátka dost důležití, aby je zabíjel.“¹⁰⁵ Zbraň mu bude po celou dobu velmi dobře sloužit a nejednou ho zachrání. Má totiž schopnost objevit se znovu u svého majitele, ať ho kdekoli ztratí nebo mu je odcizen.

Riordan nechává Percyho v celé sérii projít řadou zkoušek a nebezpečí, stejně jako prošli ti antičtí. Vydává se do podsvětí, pro zlaté rouno, zachraňuje bohyni Artemis, najde cestu Daidalovým labyrintem, postaví se Kronovi a ochrání Olymp před armádou příšer. Na rozdíl od antických hrdinů Percy musí v celé sérii absolvovat téměř všechny jejich boje a dobrodružství dohromady. Tak se například stejně jako Théseus postaví Minotaurovi, Prokrústovi (obr „napínač“), jako Perseus Medúze, jako Odysseus lidožravým obrům a Polyfémovi, jako Hérakles se stymfalskými ptáky, hydrou, nemejským lvem, erymathynským atd. Podstoupí mnohá další putování, dobrodružství, boje, soutěže a nesčetné překážky. Na těch mu pomáhají jeho věrní kamarádi Annabeth, Grover, Tyson a jiní polobohové, bájná stvoření i samotní bohové.

Percy je hrdinou díky svým lidským aspektům, ne těm božským. Jeho prostřednictvím Riordan ukazuje, jak lidství přesahuje božství. Postoj autora se odráží ve slovech Cheiróna: „Lidé nežijí na stejné úrovni jako nesmrtelní. Naše zbraně je ani nemohou zranit. Ale ty, Percy – ty jsi dílem bůh, díle člověk. Žiješ v obou světech. Mohou ti ublížit oba a můžeš taky oba ovlivnit. To proto jsou hrdinové tak zvláštní. Vnášíš naděje lidstva do říše věčnosti. Nestvůry nikdy nezemřou. Rodí se znovu z chaosu a barbarství, které neustále vře pod povrchem civilizace, a právě to posiluje i Krona. Je třeba je znovu a znovu porážet, držet v šachu. Ten boj ztělesňují hrdinové. Bojuješ v bitvách, které musí lidstvo vyhrát, musí zvítězit v každé generaci, aby zůstalo lidstvem.“¹⁰⁶ Riordan tedy nejen vypráví vzrušující příběhy, ve kterých přepracovává řecký mýtus, ale rovněž říká svým mladým čtenářům, že mohou ovlivnit a změnit způsob žití. Připomíná jim, že každá generace musí porazit síly zla, ať už přicházejí v jakékoli podobě a formě.

Ve většině dobrodružství je hrdina fyzicky i morálně silný, symbol dokonalosti. V této sérii tomu tak ovšem není. Percy trpí hyperaktivitou s poruchou pozornosti a dyslexií, často je

---

¹⁰⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 169-170.

¹⁰⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 276.

kvůli tomu vyloučen ze školy. Později čtenář zjistí, že tento rys je typický pro polobohy Riordanova světa. Všichni jsou nepozorní, impulzivní, nemohou se soustředit, což je vysvětleno jako výsledek jejich bojových reflexů.¹⁰⁷ Přestože tedy Percy, Annabeth, Thálie a další táborníci jsou polobohy jako Hérakles, zjevně nemají sílu tradičních hrdinů. I tak se účastní nebezpečných a dobrodružných výprav k záchraně lidstva. Tento jev je bezpochyby Riordaným záměrně vytvořeným počinem. Jak bylo řečeno v kapitole o životě a tvorbě autora, kniha vznikla na popud jeho syna, který má stejný handicap jako Percy. Dá se tedy říct, že dal autor polobohům toto omezení úmyslně, aby ukázal, že i s ním se dá vykonat cokoli, stačí jenom chtít.

Percy Jackson je moderní hrdina současné fantasy. Je zdravě neuctivý, domnívá se, že i bohové by si měli úctu zasloužit a ne ji vyžadovat z titulu svého postavení. Svým blízkým a přátelům je oddaný, spolehlivý, poskytuje jim podporu v časech zlých a nenechá je nikdy v maléru. Prožívá kromě nadpřirozených záležitostí běžné problémy dospívajících: snahu začlenit se do kolektivu, soupeření mezi teenagery, první lásky, zklamání, zradu přítele, smrt kamaráda, problémy v rodině atd. Tímto vším se stává blízký čtenáři, který se s ním tak může lehce ztotožnit. Prostřednictvím Percyho příběhu se může mladý čtenář poučit a zároveň naučit mnoho nového.

---

¹⁰⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 100.

Závěr

Mytologie se dlouho využívá jako nástroj k osvícení lidí tím, že učí morální hodnoty a vytváří spojení mezi minulostí a přítomností. Každá kultura má své kořeny v mytologii. Řecká mytologie spojuje lidi s jejich historickými kořeny a kulturou a pomáhá jim vzít si ponaučení z jejich minulosti. Existovala již před vznikem vědy a filozofie a společnosti poskytovala odpovědi a morální hodnoty. Lidé jsou stále fascinováni mýtickými příběhy a činy bájných hrdinů. Jde o ryzí formu vyprávění příběhů. Mýtickými náměty se inspiruje celá lidská kultura, například se nacházejí ve filmech, v hudbě, v literárních žánrech. Právě jedním z nich jsou i knihy pro děti a mládež.

Rick Riordan ve své nejslavnější dobrodružné sérii o Percy Jacksonovi a olympských bozích vychází z řecké mytologie a snaží se ji zasadit do moderního amerického prostředí, ve kterém žije. Kromě starořeckých námětů, které modernizuje, zde rovněž vytváří prostředí a postavy zcela nové. Dá se říct, že autor úspěšně reinkarnuje řeckou mytologii a zdůrazňuje její význam ve 21. století.

Protože tato pentalogie je primárně psána pro děti, hlavní Riordanovou prioritou bylo předání myšlenky, že dobro vždy zvítězí nad zlem. Ukazuje mladým čtenářům, že i když má hlavní hrdina nějaký handicap a není dokonalý, je schopen zdolat veškeré překážky, aby dosáhl svého cíle, aby pílí a vytrvalostí získal to, co v životě chce a našel správné místo ve světě.

V Riordanově díle se rovněž objeví myšlenka ochrany životního prostředí. Boj za záchranu přírody znečištěné a ničené lidmi ztělesňuje postava satyra Grovera. Ten si stěžuje Percymu na zaneřádění celé země a viní z toho člověka „*Tvůj druh svět tak rychle špiní ... No, to je fuk. Nemá cenu poučovat člověka.*“¹⁰⁸ Proto se Grover snaží po celou dobu nalézt Pana, boha přírody, který před dvěma tisíci lety zmizel. Jeho hledání je nakonec úspěšné, ale hořké, neboť Pan čekal s odchodem do věčnosti jen proto, aby mohl předat vzkaz spravedlivé a statečné bytosti, která jej svědomitě předá a bude plnit. „*Našel jsi mě. A teď mě musíš propustit. Musíš dál nést mého ducha. Bůh ho už dál nést nedokáže. Musíte ho převzít všichni.*“

---

¹⁰⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 207.

(...) *Duch divoké přírody teď musí přejít do vás všech. Opravujte přírodu, kousek po kousku, každý ve svém koutku světa. Nemůžete čekat, že to někdo udělá za vás, ani bůh.*¹⁰⁹

Velký úspěch této série je nepochybně zásluha autora, který z ní udělal užitečné a vtipné čtení pro děti. Jednak tedy přiblížil nenásilnou formou řecký mýtus současnému mladému čtenáři, jednak vytvořil humorný a zajímavý příběh moderního hrdiny, který je blízký dnešnímu světu. Pocit souznění s hlavní postavou ještě zvyšuje vyprávění z pohledu samotného Percyho, které působí jako osobní deník. Riordan tak jistě naplnil veškerá očekávání dětského čtenáře při čtení literární knihy. Percy Jackson je už neodmyslitelně zakořeněn v našem světě, stejně jako Harry Potter nebo Pán prstenů.

---

¹⁰⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013, s. 335-336.

Seznam pramenů, literatury a internetových zdrojů

Prameny

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1976-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Moře nestvůr*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1720-4.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Prokletí Titánů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1723-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Bitva o labyrint*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1721-1.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Poslední z bohů*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978-80-253-1722-8.

Literatura

ADAMOVIČ, Ivan, ed. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1996. ISBN 80-85364-57-3.

AUERBACH, Loren a Arthur COTTERELL. *Mytologie: Bohové, hrdinové, mýty*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-778-4.

BARGLOVÁ, Iveta. *Fantasy v díle J. R. R. Tolkiena a Christophera Paoliniho*. Olomouc, 2017. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Vlasta Řeřichová.

BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2658-3.

ČEŇKOVÁ, Jana a kol. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-095-X.

DĚDINOVÁ, Tereza. *Po divné krajině: charakteristika a vnitřní členění fantastické literatury*. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7871-0. Dostupné také z: <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/134147>.

EKMAN, Stefan. 2016. *Urban Fantasy: A Literature of the Unseen*. The Journal of the Fantastic in the Arts, Volume 27, No.3., s. 452-69. Dostupné z: https://www.academia.edu/39027098/Urban_Fantasy_A_Literature_of_the_Unseen.

FOSTER, Thomas C. *Jak číst literaturu jako profesor: zábavný průvodce ke čtení mezi řádky*. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-564-2.

GOFRIED, Filip a Daniel STORCH. *Percy Jackson: Zloděj blesku. Pevnost*. 2009, č. 2, s. 12-15. ISSN 1213-8215.

HOŠEK, Radislav. *Náboženství antického Řecka*. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-516-X.

HOUTZAGER, Guus. *Encyklopedie řecké mytologie*. Čestlice: Rebo Productions CZ, 2003. ISBN 80-7234-287-8.

JÍLKOVÁ, Veronika. *Řecké báje Aleny Ježkové*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Luisa Nováková.

KRAMER, Samuel Noah, ed. *Mytologie starověku*. Praha: Orbis, 1977. ISBN neuvedeno.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H, 2002. ISBN 80-7319-020-6.

LURKER, Manfred. *Slovník symbolů*. Praha: Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1588-8. Dostupné z: www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:a72f3270-8f97-11e5-a715-005056827e52?page=uuid:2ff21c30-9e70-11e5-b770-5ef3fc9ae867.

MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

MÜLLER, Richard, ŠIDÁK, Pavel, ed. *Slovník novější literární teorie: glosář pojmů*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2048-2.

NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003. ISBN 80-7277-125-6.

NÜNNING, Ansgar, TRÁVNÍČEK, Jiří, HOLÝ, Jiří, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-170-4.

PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů*. Praha: Albatros, 2003. ISBN 80-00-01126-3.

SEGAL, Robert A. *Stručný úvod do teorie mýtu*. Praha: ExOriente, 2017. ISBN 978-80-905211-3-1.

SVOBODA, Ludvík, ed. a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973. ISBN neuvedeno.

ZBIEJCZUKOVÁ, Irena. *Pojetí hrdiny ve fantasy literatuře*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Václav Vaněk.

Internetové zdroje

<http://www.percy-jackson.cz/> – Svět Percyho Jacksona vedené nakl. Fragment

<http://rickriordan.com/> – Oficiální stránky Ricka Riordana

<https://www.databazeknih.cz/> – o autorovi Ricku Riordanovi a jeho knihách, i o jiných spisovatelích

<https://www.cbdb.cz/> – Československá bibliografická databáze: Rick Riordan

<https://www.esbnyc.com/> – Oficiální stránky Empire State Building

KUGLEROVÁ, Ivana. *Fantasy a narativa*. Interkom 1984 – 1999 [online]. 1999 [cit. 5. 5. 2020]. Dostupné z: <http://interkom.vecnost.cz/1999/19990972.htm#5>.

MEC, Tereza. *Fenomén Young Adult: literatura mladá a neklidná* [online]. 23. 6. 2015 [cit. 20. 4. 2020] Dostupné z: <https://magazin.dobre-knihy.cz/literarni-zajimavosti/fenomen-young-adult/>.

WILLIAMS, Sally. *Percy Jackson: My boy's own adventure* [online]. 8. 2. 2010 [cit. 18. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2010/feb/08/percy-jackson-rick-riordan>.

Záhada bermudského trojúhelníku [online]. 21. 6. 2004 [cit. 27. 4. 2020] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20071127145916/http://www.national-geographic.cz/detail.asp?id=624>.